

Analýza možných zmien v rozsahu univerzálnej poštovej služby v Slovenskej republike a ich vplyvov na jej udržateľnosť

Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky

Jún 2022

Finálna verzia

Dôležitá správa pre osoby, ktoré nemajú oprávnenie na prístup k tejto správe

Akákoľvek osoba, ktorá nie je adresátom tejto správy alebo ktorá nepodpísala a nevrátila spoločnosti PricewaterhouseCoopers Advisory, s.r.o (ďalej len „PwC“), prepúšťací list, nie je oprávnená čítať túto správu.

Na každú neoprávnenú osobu, ktorá získa prístup k tejto správe a bude ju čítať, sa vzťahujú nasledujúce ustanovenia:

- Čitateľ tejto správy berie na vedomie, že práca vykonaná spoločnosťou PwC bola vykonaná v súlade s pokynmi poskytnutými naším klientom - adresátom - a bola vykonaná výlučne v prospech a pre potreby nášho klienta - adresáta.
- Čitateľ tejto správy berie na vedomie, že táto správa bola vypracovaná na pokyn nášho klienta a nemusí obsahovať všetky postupy považované za potrebné na účely čitateľa.
- Čitateľ súhlasí s tým, že spoločnosť PwC, jej partneri, riaditelia, zamestnanci a zástupcovia voči nemu nemajú žiadne povinnosti ani zodpovednosť, či už zmluvnú alebo inú (vrátane, ale bez obmedzenia, nedbanlivosti a porušenia zákonných povinností), a nenesú zodpovednosť za žiadnu stratu, škodu alebo výdavky akejkoľvek povahy spôsobené akýmkoľvek použitím tejto správy, ktoré sa čitateľ môže rozhodnúť vykonať, alebo ktoré sú inak dôsledkom získania prístupu k tejto správe. Čitateľ súhlasí s tým, že sa na túto správu nebude odvolávať ani ju citovať, či už v celku alebo čiastočne, a nebude ju šíriť bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti PwC.

Predpoklady a obmedzenia

Táto správa bola pripravená spoločnosťou PricewaterhouseCoopers Advisory s.r.o., so sídlom: Karadžičova 2, 815 32 Bratislava, IČO: 45 980 144 (ďalej len „PwC“) pracovným tímom pod vedením Ing. Iva Doležala len pre Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky a výlučne na účely a za podmienok dohodnutých s Ministerstvom dopravy a výstavby Slovenskej republiky v našej Zmluve uzatvorenej dňa 21.7.2021. Táto správa je ďalej v súlade s článkom č. IX Zmluvy považovaná za autorské dielo našej spoločnosti podľa § 3 ods. 1 zákona č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov, pričom jej obsah, vrátane vstupných údajov, je považovaný za predmet obchodného tajomstva podľa § 17 zákona č. 513/1991. Z.z. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov.

Pri príprave tejto správy použila spoločnosť PwC viacero zdrojov informácií tretích strán. Spoločnosť PwC predpokladala, že poskytnuté informácie sú presné, a preto sa dodatočné overenie informácií a presnosti údajov neuskutočnilo. Hĺbka analýzy bude priamo závisieť od podrobnosti dostupných informácií. Z toho dôvodu spoločnosť PwC nenesie zodpovednosť a neposkytuje žiadne záruky akéhokoľvek druhu (či už výslovne alebo implicitne) vo vzťahu k akejkoľvek osobe (s výnimkou vo vzťahu Ministerstvu dopravy a výstavby Slovenskej republiky k pokiaľ ide o presnosť a úplnosť správy).

Cieľom tejto správy je poskytnúť prehľad o situácii na poštovom trhu a o rozsahu USO na Slovensku a v zahraničí. Výsledok tejto analýzy slúži na poskytnutie komplexného pohľadu na poštový trh a odhad dopadov zmien navrhovaných zo strany Ministerstva, USP alebo EÚ je teda iba jedným z viacerých vstupných dokumentov pre vypracovanie akčných plánov, stratégií alebo iných podobných dokumentov s cieľom transformácie poštového trhu na Slovensku. V prípade akceptácie niektorého z alternatívnych odporúčaní je potrebné vypracovať dôkladnejšiu a komplexnejšiu analýzu, vychádzajúcu z presnejších vstupov, vrátane modelovania budúceho vývoja a odhadu dopadov, rizík a okolností, ktoré v minulosti nenastali, pri zohľadnení presnejších a aktuálnejších trhových dát a dát USP.

Pokiaľ to nie je uvedené v Zmluve, alebo ak to výslovne písomne neodsúhlasíme, v súvislosti s touto správou spoločnosť PwC nie je zodpovedná (vrátane z nedbanlivosti) vo vzťahu k žiadnej inej osobe alebo k akémukoľvek inému účelu a táto správa nesmie byť sprístupnená tretím osobám.

V prípade akýchkoľvek otázok ohľadom tejto správy sa prosím obráťte na Ing. Iva Doležala, +421 903 435 979, ivo.dolezal@pwc.com a Ing. Martinu Habánovú, +421 911 357 094, martina.habanova@pwc.com.

Zoznam skratiek

Skratka	Popis
AT	Rakúsko
B2C	Business-to-customers
BG	Bulharsko
CERP	Európsky výbor pre poštovú reguláciu (z angl. European Committee for Postal Regulation)
CZ	Česká republika
ČNUS	čisté náklady na univerzálnu službu
DE	Nemecko
DK	Dánsko
DPH	daň z pridanej hodnoty
EK	Európska komisia
EÚ	Európska únia
EUR	Euro (€)
FO	fyzická osoba
FR	Francúzsko
HR	Chorvátsko
IE	Írsko
IOMO	Integrované obslužné miesto občana
IT	Taliansko
kg	kilogram
km	kilometer
MDaV	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
NL	Holandsko
OP	Občiansky preukaz

Skratka	Popis
OR	Obchodný registr
PL	Poľsko
PO	Právnická osoba
PPS	Poštový platobný styk
PT	Portugalsko
RAZ	Reklamné adresované zásielky
RÚ	Regulačný Úrad
SE	Švédsko
SP., a.s.	Slovenská pošta, a.s.
SR	Slovenská republika
SVVZ	Služba vo verejnom záujme
ŠR	Štatný rozpočet
UK	Veľká Británia
US	Univerzálna služba
USP	Poskytovateľ univerzálnych služieb (z angl. Universal service provider)
ZSSR	Železničná spoločnosť Slovensko

Obsah

1.	Vyňatie reklamných adresovaných zásielok z rozsahu US	06
2.	Vyňatie hromadných balíkov a hromadných listov z rozsahu US	10
3.	Vyňatie poštového platobného styku z licencie	18
4.	Cenotvorba produktov v rámci rozsahu US a mimo rozsahu US	21
5.	Zmena požiadaviek na hustotu podacej poštovej siete	22
6.	Zmena požiadaviek na doručovaciu sieť	32
7.	Uplatňovanie DPH na US	40
8.	Financovanie poskytovania US	43
9.	Sociálne produkty a služby vo verejnom záujme	49
10.	Stratégia USP z pohľadu vlastníctva a integrácie činností	55
11.	Medzinárodná pošta	59

Reklamné Adresované Zásielky (RAZ)

Základné informácie

RAZ sú podľa súčasnej platnej národnej legislatívy, konkrétne § 5 Poštového zákona, súčasťou definovaného rozsahu US. Európska legislatíva, konkrétne Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/67/ES nevyžaduje zaradenie obdobného typu zásielok do rozsahu US, a preto pripravovaná Poštová politika zvažuje potenciálne vyňatie RAZ z rozsahu US. V tejto súvislosti bola vykonaná nižšie popísaná analýza dopadov na obyvateľstvo, štátny rozpočet a poskytovateľa US (Slovenská pošta, a.s., ďalej ako „USP“)

- V roku 2020 RAZ dosiahol obrat vo výške **1,015 mil. EUR**, čo predstavuje **0,6% obratu US** (bez PPS) a **0,3% celkového obratu USP**. V tom istom roku službám RAZ boli alokované náklady vo výške **1,367 mil. EUR**, čiže ich konečný výsledok hospodárenia bol na úrovni **-352 tis. EUR**.
- Prieskum ukázal, že:
 - **8%** právnických osôb využíva RAZ (avšak tento výsledok prieskumu pravdepodobne nie je relevantný, nakoľko Slovenská pošta, a.s. (SP, a.s.) negeneruje zodpovedajúcu výšku výnosov z danej služby)
- Predajná cena RAZ sa pohybuje v závislosti od hmotnostnej kategórie v rozmedzí **0,55 - 2,10 EUR/ks**
- Vzhľadom na súčasný štatút služby v rámci rozsahu US, sú RAZ **vyňaté z režimu DPH**
- V rámci Poštových podmienok je RAZ definovaná ako oznámenie, ktoré pozostáva výlučne z reklamných, marketingových alebo propagačných materiálov a obsahuje rovnakú správu okrem mena adresáta, adresy a identifikačného čísla, ktoré nemenia obsah správy, a ktoré sa posielajú značnému počtu adresátov a má sa dodať na adresu uvedenú na oznámení alebo na obálke. Reklamná adresovaná zásielka nie je oznámenie, ktoré je kombináciou reklamnej adresovanej zásielky s inou vecou v tej istej obálke.
- Jednorazový podaj je minimálne 50 kusov, ktoré sú z hľadiska obsahu a grafickej úpravy rovnaké a majú rovnakú hmotnosť.
- Lehota prepravy RAZ je D+4
- V rámci vybraných krajín EÚ RAZ nie sú zahrnuté do rozsahu US napríklad v CZ, PL, BG, IT, FR, UK.

Tabuľka 1 Ceny RAZ

	Hmotnosť/ks	Predajná cena/ks RAZ		List 2. triedy **
		bez DPH	s DPH *	
RAZ	50 g	0,55	0,66	0,65
	100 g	0,60	0,72	0,75
	500 g	0,75	0,90	1,10
	1000 g	1,40	1,68	1,40
	2000 g	2,10	2,52	2,10

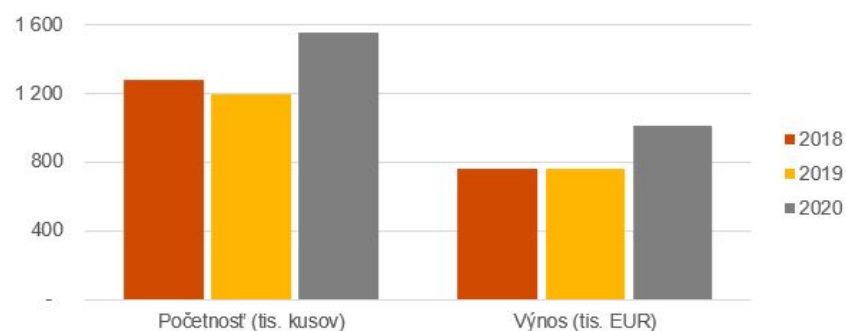
* Hypotetická cena po vyňatí z rozsahu US a navýšení o základnú sadzbu DPH

** Alternatívny produkt realizovaný USP v rámci rozsahu US

Obsahuje údaje, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva

PwC | Ministerstvo dopravy a výstavby

Graf 1 Vývoj výnosov a početnosti RAZ za roky 2018-2022

Zdroj: Slovenská pošta, a.s.

Reklamné Adresované Zásielky (RAZ)

Analýza dopadov na obyvateľstvo a firmy, štát, a štátny rozpočet

Dopad vyňatia RAZ na štát a štátny rozpočet:

- Súčasná metodika a spôsob vyčíslenia Čistých nákladov univerzálnej služby (ČNUS) v súlade s metodikou, resp. Vyhláškou č. 63/2012 Z. z. o spôsobe výpočtu a náhrade čistých nákladov univerzálnej služby na základe modelovania hypotetického komerčného scenára nepredpokladá zmeny z titulu RAZ. Z uvedeného dôvodu je možné sa domnievať, že z pohľadu kompenzačného mechanizmu ČNUS by vyňatie RAZ z rozsahu US nebude mať dopad na štátny rozpočet
- Vyňatie RAZ z rozsahu US by pravdepodobne malo dopad na štátny rozpočet z pohľadu DPH. Tento je však závislý od viacerých faktorov, ako napríklad pokles objemov „nového“ produktu RAZ mimo rozsah US a potenciálna migrácia na iné produkty US, ako napríklad List 2. triedy. **Tabuľka 2** zobrazuje viaceré scenáre poklesu objemov a migrácie, vrátane vyčíslenia dopadov na štátny rozpočet (ŠR). Podľa priloženej analýzy by teda boli pravdepodobné dopady na úrovni 0 až 187 tis. EUR dodatočnej DPH. Dodatočná DPH, ktorá by v tomto prípade bola príjmom ŠR by však vo veľkej miere bola kompenzovaná zvýšenou možnosťou vrátenia DPH USP z titulu zmeny DPH koeficientu USP.
- Dodatočné príjmy do ŠR uvedené v **Tabuľke 2** predstavujú len dodatočné príjmy z DPH, ktoré bude generovať "nový" komerčný produkt USP uvedený na trh ako alternatíva k RAZ, ktorý bude predmetom DPH. Skutočný dodatočný príjem by pravdepodobne ešte vyšší, keďže stratené objemy počtosti RAZ USP, ktoré by prešli ku konkurencii, tiež podliehajú DPH. Presné rozdelenie zákazníkov, ktorí by sa pravdepodobne presunuli ku konkurencii, a tých, ktorí by prestali využívať služby RAZ vôbec, nie je možné odhadnúť.
- V súčasnosti sa nepredpokladá významnejší vplyv na zamestnanosť a jej dopady na ŠR, nakoľko tejto službe nie sú dedikovaní odborní, zamestnanci. Zátťaž zamestnancov by bola kompenzovaná poskytovaním alternatívnych produktov.

Vysvetlenie k Tabuľke 2.

Na vertikálnej osi tabuľky je znázornený predpokladaný pokles objemov RAZ USP o 0% - 40% v dôsledku zvýšenia cien o DPH (strata objemu môže byť spôsobená úplnou stratou záujmu o produkt alebo prechodom ku konkurencii). Zvyšok súčasných objemov RAZ USP by sa pravdepodobne presunul buď do listov 2. triedy alebo na alternatívny komerčný produkt uvedený USP namiesto RAZ, ktorý by bol predmetom DPH (ako je znázornené na horizontálnej osi, ktorá znázorňuje tento pomer).

Napríklad, ak sa teda predpokladá, že USP bude čeliť 20% strate súčasných objemov počtosti RAZ a zo zvyšku sa 60% objemov presunie do listov 2. triedy (čo znamená, že zvyšných 40% zostávajúcich objemov sa presunie do "nového" komerčného produktu v cene RAZ navýšenej o DPH), celkové príjmy ŠR by sa zvýšili o 75 tis. EUR v porovnaní so súčasným stavom.

Tabuľka 2 Modelovanie dopadu na ŠR z pohľadu DPH bez zohľadnenia možnosti uplatnenia DPH zo strany USP (z dôvodu nedostatku informácií pre výpočet daňového koeficientu USP a odberateľov) v tis. EUR

		Presun RAZ do listov 2.triedy									
		10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Strata objemu počtosti RAZ	0%	187	171	153	134	114	93	72	49	25	0
	-10%	169	153	137	121	103	84	64	44	22	0
	-20%	150	136	122	107	91	75	57	39	20	0
	-30%	131	119	107	94	80	65	50	34	17	0
	-40%	112	102	92	80	69	56	43	29	15	0

Zdroj: PwC Analýza

Obsahuje údaje, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva

Reklamné Adresované Zásielky (RAZ)

Analýza dopadov na USP

Dopad vyňatia RAZ na USP:

- Ročný počet RAZ za posledné tri roky mierne rástol, rovnako ako celkové príjmy z tohto produktu. Najväčšou kategóriou podľa počtu odoslaných kusov sú RAZ do 50 g. Zároveň všetky kategórie RAZ generovali v roku 2020 straty.
- Vylúčenie RAZ z USO a príslušné zvýšenie cien o 20% DPH by pravdepodobne viedlo k situácii, keď FO a PO nahradia tieto služby bežným listom 2. Triedy a prípadnú úplnú stratu objemu týchto zásielok (napr. z dôvodu presunu ku konkurencii). Pre USP by to znamenalo presun objemov a príjmov medzi kategóriami produktov (v Tab 3. ako presun do Listov 2. triedy), a prípadnú úplnú stratu objemov (v Tab 3. ako Strata objemu). **Tabuľka 3** zobrazuje viaceré scenáre presunu do Listov 2. triedy a poklesu objemov, pričom Tabuľka vyčísluje dopady na výnosy USP v tis. EUR. Podľa priloženej analýzy by teda boli pravdepodobné dopady na úrovni **straty cca 400 tis. EUR výnosov až po dodatočné výnosy 254 tis. EUR.**
- Vplyv na ČNUS sa nepredpokladá, keďže podľa metodiky vyčíslenia ČNUS kvantifikácia závisí od iných faktorov ako je kategorizácia služieb v rámci rozsahu US.
- Zároveň sa neočakáva, že by sa zmenil celkový objem práce, preto sa neočakáva významný vplyv na zamestnanosť. Vylúčenie RAZ z rozsahu US by znamenalo menšiu administratívnu záťaž pre zamestnancov USP. Týka sa to najmä povinnosti oddelenej evidencie nakladov a výpočtu taríf, ktoré je USP povinný vykonávať pre každý produkt v rámci rozsahu USO podľa protimonopolných predpisov RU.

Vysvetlenie k Tabuľke 3.

Na vertikálnej osi tabuľky je znázornený možný pokles objemov RAZ o 0% - 40% v dôsledku zvýšenia cien o DPH. Zvyšok súčasných objemov RAZ by sa pravdepodobne presunul buď do listov 2. triedy alebo na alternatívny komerčný produkt USP, čo je znázornené na horizontálnej osi.

Napríklad, ak sa predpokladá, že USP bude čeliť 20% strate súčasných objemov početnosti RAZ a zo zvyšku sa približne 60% objemov presunie do listov 2. triedy (čo znamená, že zvyšných 40% zostávajúcich objemov sa presunie do alternatívneho komerčného produktu RAZ), celkové príjmy USP by klesli o 81 tis. EUR v porovnaní so súčasným stavom.

Tabuľka 3 Modelovanie dopadu vyňatia RAZ z rozsahu US na výnosy USP v tis. EUR

		Presun RAZ do listov 2. triedy									
		10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Strata objemu	0%	25	51	76	102	127	152	178	203	228	254
	-10%	-79	-56	-33	-10	13	36	58	81	104	127
početnosti	-20%	-183	-162	-142	-122	-101	-81	-61	-41	-20	0
	RAZ	-287	-269	-251	-233	-216	-198	-180	-162	-145	-127
	-40%	-391	-376	-360	-345	-330	-315	-299	-284	-269	-254

Zdroj: PwC Analýza

Reklamné Adresované Zásielky (RAZ)

Analýza dopadov na obyvateľstvo a firmy, štát, a štátny rozpočet

Dopad vyňatia RAZ na obyvateľstvo a firmy (resp. právnické osoby):

- Fyzické osoby (FO) sú iba veľmi ojedinelým odosielateľom RAZ a preto sa neočakáva priamy dopad vyňatia služby z rozsahu US. Aj v prípade, že by FO boli odosielateľmi RAZ, a teda by sa navýšila cena zásielky pre FO o 20%, je možné predpokladať, že FO substituujú službu bežnou zásielkou Listu 2. triedy, ktorý by sa pohyboval na obdobnej cenovej úrovni, resp. v kategórii do 50 g dokonca lacnejší, pri zlepšení lehoty dodania z D+4 na D+2
- Dopad DPH:
 - Po vyňatí RAZ z rozsahu DPH by sa tieto služby, v prípade ich nezmeneného zadefinovania a nacenenia, stane predmetom DPH. Predajná cena by teda stúpila o 20% na 0,66 – 2,52 EUR/ks
 - USP nevedie presnú štatistiku, či sú všetci odosielatelia RAZ platcami DPH. Je však možné predpokladať, že firmy, resp. právnické osoby, ktoré sú odosielateľom RAZ, sú zároveň platcami DPH. Navýšenie predajnej ceny o DPH by preto malo pre dané firmy nulový efekt, nakoľko by sa jednalo o daňovo uznateľný výdavok a teda by si túto DPH mohli uplatniť. V prípade, že nie sú platcami DPH, dopad by bol totožný s FO

Odporúčania a potrebné kroky:

- Zrušenie resp. vyňatie služby reklamných adresovaných zásielok nie je v rozpore s EÚ legislatívou, a vyššie popísané dopady nemajú zásadný vplyv na FO, PO, ŠR a USP
- Zrušenie resp. vyňatie služby reklamných adresovaných zásielok z povinného poskytovania v rámci US, konkrétne z § 5 Poštového zákona a náležitá aktualizácia požiadaviek Poštovej licencie a Požiadavok na kvalitu univerzálnej služby v platných zneniach. Konkrétne to znamená vyňatie RAZ z § 5 ods. 2 (a) a ods. 4, a aktualizácia čl. 7 ods. 2 Požiadavok na kvalitu.

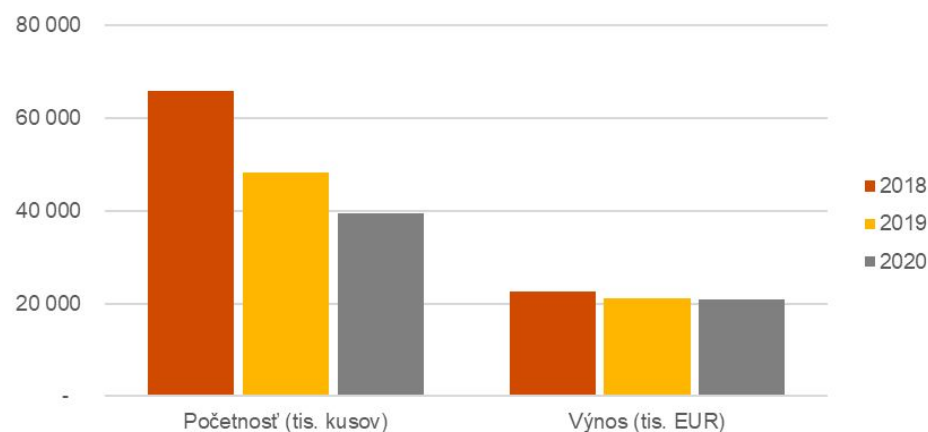
Služby hromadných listových a balíkových zásielok

Základné informácie

Služby hromadných listových a balíkových zásielok nie sú explicitne definované podľa súčasnej platnej národnej legislatívy, konkrétne § 5 Poštového zákona, sú súčasťou definovaného rozsahu US v rámci širšej definícií pojmu “poštová zásielka”. V žiadnych právnych predpisoch sa nepoužíva pojem "hromadné" a ani sa neuvádza jeho definícia, avšak USP poskytuje určité zľavy z titulu objemov a úspor technologických procesov, a takto spracované zásielky stále spadajú pod režim US. Európska legislatíva, konkrétne Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/67/ES nevyžaduje zaradenie služby hromadných listových a balíkových zásielok do rozsahu US, a preto pripravovaná Poštová politika zvažuje potenciálne vyňatie hromadných listov a balíkov z rozsahu US. V tejto súvislosti bola vykonaná nižšie popísaná analýza dopadov na obyvateľstvo, štátny rozpočet a USP.

- V roku 2020 služby hromadných listových a balíkových zásielok dosiahli obrát vo výške **20,9 mil. EUR**, čo predstavuje **12,6% obratu univerzálnej služby** (bez PPS) a **6,2% celkového obratu USP**. V tom istom roku službám hromadných listových a balíkových zásielok boli alokované náklady vo výške **18,6 mil. EUR**, čiže ich výsledok hospodárenia bol na úrovni zisku **2,3 mil. EUR**. Priemerná poskytovaná zľava hromadným odosielateľom bola 0,121 EUR/ks
- Prieskum ukázal, že:
 - **Viac ako 50%** PO prijíma do 100 zásielok mesačne, **9,87%** do 500 listových zásielok mesačne a **5,15%** viac ako 500 listových zásielok mesačne
 - Čo sa týka obsahu zásielky, **82,40%** posielajú dokumenty, **27,90%** posielajú tovar (drobné predmety, predmety do 2kg a pod, ktoré je v súčasnosti možné poslať týmto spôsobom)
- Vzhľadom na súčasný štatút služby v rámci rozsahu US, sú služby hromadných listových a balíkových zásielok vyňaté z režimu DPH.
- V rámci vybraných krajín EÚ služby hromadných listových a balíkových zásielok nie sú zahrnuté do rozsahu US napríklad v CZ, PL, NL, DK a HR.

Graf 2 Vývoj výnosov a početnosti hromadných listových a balíkových zásielok za roky 2018-2022

Zdroj: Slovenská pošta, a.s.

Služby hromadných zásielok

Základné informácie

- V rámci služby hromadných listových a balíkových zásielok, SP, a.s. ponúka odosielateľom/podávateľom take druhy zľav: technologická zľava, objemový bonus a distribučný bonus.
 - **Technologická zľava** je poskytovaná podávateľovi za vykonanie technologických úkonov na podávaných zásielkach. Min. objem mesačného podaja listov je 10 000 ks, balíkov – 500 ks. Technologická zľava k listom je vo výške 0,0106 € a k balíkom - 0,008 €.
 - Na listy, na ktoré je priznaný Objemový a Distribučný bonus, sa neposkytujú žiadne technologické zľavy.
 - **Objemový bonus** je poskytovaný podávateľovi na základe uzatvorenej zmluvy. Bonus je platný len pre listy 2. triedy do 50 g vhodných na strojné spracovanie v objeme min. 100 tis. ks/rok. Vyška objemového bonusu v tuzemskom styku v závislosti od objemu podaja sa pohybuje v rozmedzi 0,015-0,0742 €.
 - **Distribučný bonus** je poskytovaný na základe zmluvy podávateľovi, ktorý si uplatňuje Objemový bonus. Objemova podmienkami poskytnutia bonusu je rovnaka ako pre Objemovy bonus, a to 100 tis. ks. Vyška distribučného bonusu v tuzemskom styku v závislosti od objemu podaja sa pohybuje v rozmedzi 0,057-0,0968 €.

Služby hromadných listových a balíkových zásielok

Úvahy o DPH

Vzhľadom na súčasný štatút služby v rámci rozsahu US, sú služby hromadných listových a balíkových zásielok vyňaté z režimu DPH

Po vyňatí služieb hromadných listových a balíkových zásielok z rozsahu DPH by sa tieto služby, v prípade ich nezmeneného zadefinovania a nacenenia, stane predmetom DPH. Predajná cena by teda stúpila o 20% na **0,78-0,9 EUR** za listovú zásielku triedy 2 v kategórii do 50 g a **4,32-4,60 EUR** za balík.

USP nevedie presnú štatistiku, či sú všetci odosielatelia služieb hromadných listových a balíkových zásielok platcami DPH.

V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť osobitne vplyv na firmy, orgány štátnej správy a finančné inštitúcie vzhľadom na ich osobitosti pri narábaní s DPH.

Firmy resp. PO

Je však možné predpokladať, že firmy, resp. PO, ktoré sú odosielateľom služieb hromadných listových a balíkových zásielok, sú zároveň platcami DPH. Navýšenie predajnej ceny o DPH by preto malo pre dané firmy **nulový efekt**, nakoľko by sa jednalo o daňovo uznateľný výdavok a teda by si túto DPH mohli uplatniť. V prípade, že nie sú platcami DPH, dopad by bol totožný s FO.

Orgány štátnej správy

Výnimku tvoria orgány štátnej správy, pre ktoré by však dodatočná DPH bola síce dodatočným výdavkom, ale zároveň aj príjmom štátneho rozpočtu, a preto má nulový efekt, čo do objemu finančných zdrojov. Úprava by bola potrebná iba vo forme presunu financií medzi rozpočtovými kapitolami.

Finančné inštitúcie

Významným hromadným podajcom sú tiež finančné inštitúcie, pre ktoré by dodatočná DPH znamenala zvýšenie nákladov, nakoľko nimi poskytované služby nie sú predmetom DPH. Je preto možné predpokladať dopady vo forme straty objemu alebo tlaku na inováciu individuálneho produktu a tvorbu novej pridanej hodnoty.

Tabuľka 3 Ceny a zľavy na hromadné listové zásielky, EUR/ks

Celoročný podaj min. (tis. ks)	Objemový bonus	Distribučný bonus	Celková zľava	Cena bez DPH	Cena vrátane DPH
100	0,0150	0,0570	0,072	0,678	0,814
5 000	0,0250	0,0705	0,096	0,655	0,785
10 000	0,0380	0,0807	0,119	0,631	0,758
15 000	0,0501	0,0874	0,138	0,613	0,735
20 000	0,0615	0,0905	0,152	0,598	0,718
25 000	0,0701	0,0909	0,161	0,589	0,707
30 000	0,0729	0,0931	0,166	0,584	0,701
35 000	0,0742	0,0968	0,171	0,579	0,695

Zdroj: Slovenská pošta, a.s. – Poštová tarifa od 1.3.2022, PwC Analýza

Služby hromadných listových a balíkových zásielok

Analýza dopadov na obyvateľstvo a firmy

Dopad vyňatia hromadných listových a balíkových zásielok na obyvateľstvo a firmy (resp. právnické osoby):

Fyzické osoby - FO

- Podľa výsledkov Prieskumu je pravidelným odosielateľom listov FO iba asi 26% obyvateľstva, pričom objem odosielaných zásielok zriedka presahujú 1ks/mesiac.
- Podľa informácií USP FO nie sú odosielateľmi hromadných zásielok, a preto by prípadná zmena v rozsahu US na FO **nemala priamy dopad**. Obyvateľstvo by teda naďalej využívalo pôvodnú službu individuálnych Listov 2. triedy oslobodenú od DPH v cenách podľa Poštovej tarify platnej pre individuálny podaj.
- Prípadné zmeny z titulu vyňatia hromadných zásielok z rozsahu US by sa prejavili vo forme zvýšených nákladov poskytovateľov služieb, resp. podávateľov, ktorí nie sú platcami DPH, ktoré by mohli zvýšiť tlak na prechod k elektronizácii komunikácie.

Právnické osoby - PO

- Hlavnými používateľmi hromadných listových a balíkových zásielok sú obchodné spoločnosti, prípadne orgány verejnej správy. Vyňatie služby z rozsahu USO má nasledovné alternatívy:
 - individuálny podaj v rámci rozsahu US - teda podaj v rámci štandardných cien podľa Poštovej tarify (bez uplatnenia bonusov), ktorý je na úrovni 0,75 EUR/ks bez DPH pri 50g liste a 0,65 EUR/ks bez DPH pri liste do 20g.
 - navýšenie cien o DPH 20 %, čím by sa dosiahla cenová úroveň 0,814 EUR/ks s DPH (napr. pri objeme 100 tis. zásielok ročne). Táto cena je nad úroveň iných produktov, a preto je možné predpokladať, že jej užívateľmi by boli iba PO, ktorí sú platcami DPH, a teda môžu si túto DPH uplatniť, pričom efektívny náklad by bol 0,678 EUR/ks bez DPH.
 - Orgány verejnej správy, ktoré sú odosielateľmi hromadných zásielok by síce uhradili navyše dodatočnú DPH, jednalo by sa však o príjem do ŠR, a teda je možné predpokladať neutrálny dopad vzhľadom na presun financií medzi rozpočtovými kapitolami.
 - Prechod ku konkurenčným ponukám alebo alternatívnym produktom prispôbených individuálnym potrebám odosielateľov veľkých objemov zásielok. Pre porovnanie, cena za list 2. triedy od spoločnosti Cromwell, a.s. je 0,66 EUR/ks s DPH, avšak pri dlhšej lehote dodania. PO častejšie využívajú služby hromadných zásielok alternatívnych poskytovateľov, ktorí ponúkajú výhodnejšie ceny a širšie portfólio služieb.
 - Vplyv vylúčenia hromadných služieb z rozsahu USO by sa na ne mal chápať z hľadiska pridanej hodnoty, ktorú je USP schopný ponúknuť. Je pravdepodobné, že nová komerčná služba hromadných listov a balíkov by poskytla PO lepšie podmienky a lepšie by vyhovovala ich individuálnym potrebám. Kľúčovým prínosom pre PO je najširšia sieť USP a pokrytie, ktoré by mohli byť atraktívnou alternatívou pre odberateľov služieb. To by pozitívne ovplyvnilo hospodársku súťaž na trhu a prinúti poskytovateľov služieb vrátane USP optimalizovať svoje procesy a zavádzať inovatívne riešenia.

Služby hromadných listových a balíkových zásielok

Analýza dopadov na USP

Dopad vyňatia hromadných listových a balíkových zásielok na USP:

- Podľa § 5 Poštového zákona, ako aj platneho znenia Poštovej licencie, listové a balíkové zásielky sú súčasťou povinností USP, pričom špecifické podmienky pre služby hromadných listových a balíkových zásielok nie sú určené.
- Vylúčenie týchto služieb z rozsahu USO by USP poskytlo predovšetkým väčšiu flexibilitu pri stanovovaní cien a uspokojovaní individuálnych potrieb potenciálnych klientov, čo by umožnilo potenciálne zvýšenie konkurencieschopnosti.
- USP poskytuje objemové a distribučné zľavy pre kategóriu listov 2. triedy do 50 g.
- Obchodná ponuka spoločnosti Cromwell, a.s. ponúka aj služby hromadných listov a balíkov pre listy do 50 g, 100 g a nad 100 g, pričom spoločnosť ponúka nižšiu hranicu pre hromadné zásielky - len 3 tis. ks v porovnaní so 100 tis. ks USP. Cena zásielky 0,66 EUR/ks s DPH. Je možné predpokladať, že takáto cena je umožnená vďaka optimalizovanému modelu doručovania D+4, neporovnateľnému modelu prístupovej siete, a tiež pravdepodobnému využívaniu siete USP na doručovanie v nerentabilných oblastiach, kde doručovanie vlastnými kapacitami už nie je výhodné.
- Vylúčenie hromadných listov a balíkov z US by zvýšilo ceny o 20% DPH, čím by pravdepodobne produkt vo svojej súčasnej podobe pravdepodobne zanikol. Podajcovia by následne využívali štandardný produkt Listu 2. Triedy, prípadne produkty konkurencie (napr. Cromwell, a.s., Unifiedpost s.r.o.), alebo iný produkt, ktorý by vytvoril USP v konkurenčných podmienkach, aby zachoval objemy zásielok a teda zamedzil nárastu jednotkových cien iných produktov. **Tabuľka 4** zobrazuje viaceré scenáre presunu objemov hromadných zásielok na následnicke služby a ich vplyv na výnosy SR.
- Možno predpokladať, že USP v snahe o zachovanie objemov disponoval väčšou flexibilitou, pokiaľ ide napríklad o dodacie lehoty, limity objemových zliav a pod., čo by mohlo prispieť k optimalizácii siete a procesov, prípadne využitiu nových technológií napr. na tvorbu nových komplexnejších produktov (napr. Cloudové riešenie pre spracovanie, tlač a doručovanie faktúr, prípadne komunikáciu s orgánmi verejnej správy). V pozitívnom scenári by vylúčenie hromadných listov a balíkov z rozsahu USO by umožnilo USP lepšie využiť svoju rozsiahlu sieť a kapacity a poskytnúť potenciálnym klientom konkurenčnú alternatívu.
- V prípade, že by sa služby hromadných listov a balíkov vylúčili z rozsahu USO, USP by získali väčšiu flexibilitu pri stanovovaní cien a kvalitatívnych podmienok. V súčasnosti konkurenti na trhu ponúkajú klientom nižšie ceny. Preto je možné predpokladať, že vďaka väčšej flexibilitě by USP mohli svojim zákazníkom poskytovať lepšie individuálne riešenia a priestor na optimalizáciu siete.

Služby hromadných listových a balíkových zásielok

Analýza dopadov na štát a štátny rozpočet

Dopad vyňatia hromadných listových a balíkových zásielok na štát a štátny rozpočet:

ČNUS kompenzácia

- Súčasná metodika a spôsob vyčíslenia Čistých nákladov univerzálnej služby (ČNUS) v súlade s metodikou, resp. Vyhláškou č. 63/2012 Z. z. o spôsobe výpočtu a náhrade čistých nákladov univerzálnej služby na základe modelovania hypotetického komerčného scenára nepredpokladá zmeny z titulu vylúčenia služieb hromadných listových a balíkových zásielok z rozsahu US, nakoľko spôsob výpočtu kompenzácie nie je závislý od kategórie služby.
- Určitý dopad by bol prípade výrazného nárastu alebo poklesu objemov služieb, tieto však nie je možné priamo predikovať a v rámci kompenzácie ČNUS by sa pravdepodobne jednalo iba o zanedbateľné rozdiely.
- Teoretický dopad je v rovine položky Nehmotnej výhody - dopad DPH. V súčasnosti je však tento vyčíslený ako nevýhoda, ktorú si však USP neuplatňuje a teda ju do kompenzácie nezahŕňa.
- Z uvedeného dôvodu je možné sa domnievať, že z pohľadu kompenzačného mechanizmu ČNUS by vyňatie služieb hromadných listových a balíkových zásielok z rozsahu US nebude mať významný dopad na štátny rozpočet.

DPH dopad

- Pri objeme služieb a výnosov hromadných zásielok v roku 2020 by dodatočná DPH na tieto služby znamenala dodatočný príjem štátneho rozpočtu vo výške 4,19 mil. EUR, a to za predpokladu, že 100% objemu hromadných zásielok sa presunie na komerčné produkty.
- **Tabuľka 4** zobrazuje viaceré scenáre presunu objemov hromadných zásielok na listy 2. triedy a alternatívne služby mimo rozsahu US a ich vplyv na ŠR. Listy 2. triedy predstavujú alternatívny produkt zavedený USP v rozsahu US, ktorý je oslobodený od režimu DPH. Alternatívne služby znamenajú podobné služby poskytované USP na komerčnom základe, ktoré podliehajú režimu DPH. Na účely tejto analýzy sa predpokladá, že komerčná cena poskytovaná USP by sa znížila o priemernú poskytovanú zľavu hromadným odosielateľom súčasných podmienok, t.j. 0,121 €/ks, a teda by sa rovnala súčasným podmienkam hromadných podajov.
- Vypočítaná dodatočná DPH by však vo veľkej miere bola absorbovaná zvýšenou možnosťou vrátenia DPH USP z titulu zmeny DPH koeficientu USP a DPH na vstupe zo strany hromadných poskytovateľov, pre ktorých by táto dodatočná DPH na vstupe bola odpočítateľná voči ich DPH daňovej povinnosti.
- V súčasnosti nie sú známe dáta na presné vyčíslenie netto príjmu DPH do štátneho rozpočtu, pretože nie je možné predikovať vývoj objemu služieb a migráciu medzi produktami. Predpokladá sa, že k migrácii dôjde v pomere 20:80 alebo 30:70, čo by znamenalo dodatočné príjmy z DPH vo výške 2,93 - 3,35 mil. EUR.

Služby hromadných listových a balíkových zásielok

Analýza dopadov na USP a štátny rozpočet

Tabuľka 4 Modelovanie dopadu vyňatia hromadných zásielok z rozsahu US na výnosy USP a DPH v mil. EUR*

Následnicke služby		Dodatočná DPH z poskytovania alt. služieb za komerčných podmienok	Dopad vyňatia hromadných zásielok na výnosy USP
Presun na listy 2. triedy v rozsahu US	Presun do alternatívnych služieb mimo rozsahu US		
0%	100%	4,19	-
10%	90%	3,77	0,48
20%	80%	3,35	0,96
30%	70%	2,93	1,44
40%	60%	2,51	1,92
50%	50%	2,09	2,40
60%	40%	1,67	2,88
70%	30%	1,26	3,36
80%	20%	0,84	3,84
90%	10%	0,42	4,32
100%	0%	-	4,80

Najpravdepodobnejšie rozdelenie objemu migrácie po vylúčení hromadných poštových služieb z rozsahu USO bolo by v pomere 20:80 alebo 30:70

* Pozn. Pri predpoklade zachovania objemu výnosov
Zdroj: PwC Analýza

Vysvetlenie k Tabuľke 4.

Stĺpce následnických služieb predstavujú rozdelenie medzi alternatívami, ktoré budú klienti pravdepodobne využívať po vylúčení hromadných listov a balíkov z rozsahu US: buď listy 2. triedy, alebo alternatívne komerčné služby podliehajúce DPH. Model predpokladá, že objemy hromadných listov zostanú na úrovni roku 2020 (39,58 mil.). Ďalšie predpoklady modelu sú:

- cena za list 2. triedy ku 31.12.2020 je 0,65 EUR (bez DPH)
- alternatívne služby ponúkané USP na komerčnom základe (s DPH) budú zvýhodnené minimálne na úrovni priemernej poskytovanej zľavy hromadným odosielateľom v roku 2020, t.j. 0,121 EUR/kus.

Dopad vyňatia hromadných zásielok na výnosy USP sa vypočíta ako rozdiel medzi výnosmi USP v novom scenári, t.j. po presune objemov hromadných zásielok medzi produktmi, a upravenými výnosmi USP z hromadných zásielok, vypočítanými ako násobok objemov hromadných zásielok k 31.12.2020 a váženej priemernej ceny za kus (0,53 EUR).

To znamená, že ak by sa 60% súčasných objemov hromadných zásielok presunulo na listy 2. triedy a zvyšných 40% na komerčné produkty, za predpokladu, že objemy zostanú rovnaké, prinieslo by to do ŠR dodatočné príjmy z DPH vo výške 1,67 mil. EUR. Zároveň za predpokladu, že komerčný produkt bude ponúkať USP a zákazník neprejde k alternatívnejmu poskytovateľovi, USP by generoval dodatočné výnosy vo výške 2,88 mil. EUR.

Analýza nezahŕňa vplyv poklesu objemov, ak sa zákazníci rozhodnú prejsť na alternatívne formy komunikácie (napr. e-mail), prípadne ku konkurenčným poskytovateľom.

Služby hromadných listových a balíkových zásielok

Analýza dopadov na štát a štátny rozpočet

Dopad vyňatia hromadných listových a balíkových zásielok na štát a štátny rozpočet (pokr.):

Štát ako odosielateľ

- Niektoré inštitúcie verejnej správy využívajú službu hromadného podaja. Jej vyňatím z rozsahu US by sa tieto služby stali predmetom DPH, ktorú by štát uhrádzal, a teda by došlo k navýšeniu nákladov. Na druhej strane by však tieto náklady boli zároveň príjmom štátneho rozpočtu a preto by bol dopad neutrálny.

Zamestnanosť

- Pri predpoklade, že vyňatie hromadných zásielok z rozsahu US nebude mať významný vplyv na objem služieb, resp. že tieto objemy budú migrované do iných služieb, nepredpokladá významnejší vplyv na zamestnanosť a jej dopady na ŠR.

Odporúčania a potrebné kroky:

- Zrušenie resp. vyňatie služby hromadných listových a balíkových zásielok nie je v rozpore s EÚ legislatívou, a vyššie popísané dopady nemajú zásadný negatívny vplyv na FO, PO, ŠR a USP
- Zrušenie resp. vyňatie služby hromadných listových a balíkových zásielok z povinného poskytovania v rámci US. Keďže sa v právnych predpisoch nepoužíva pojem "hromadný" ani sa neuvádza jeho definícia, skutočná aktualizácia znenia platnej legislatívy sa nevyžaduje. Prípadne by sa poštové právne predpisy mohli aktualizovať tak, aby spresňovali, že hromadné listy a balíky nie sú súčasťou USO (konkrétne v § 5 Poštového zákona), a teda produkt neobsahujúci určitú časť technologického procesu .

Poštový platobný styk (PPS)

Základné informácie

Podľa Časti B Poštovej licencie, USP je povinný na základe poštovej licencie poskytovať poštový platobný styk, avšak táto služba nie je súčasťou rozsahu US. Európska legislatíva, konkrétne Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/67/ES nevyžaduje zaradenie obdobného typu zásielok do rozsahu US, a preto pripravovaná Poštová politika zvažuje potenciálne vyňatie PPS z poštovej licencie. V tejto súvislosti bola vykonaná nižšie popísaná analýza dopadov na obyvateľstvo, štátny rozpočet a USP

- V roku 2020 PPS dosiahol obrat vo výške **13,9 mil. EUR**, čo predstavuje 4,11% celkových výnosov USP V tom istom roku službám PPS boli alokované náklady vo výške **13,09 mil. EUR**, čiže konečný výsledok hospodárenia bol na úrovni zisku **858 tis. EUR**.
- Prieskum ukázal, že:
 - 22% FO a 5% PO posielala peniaze poštovým platobným stykom
 - 85% domácností na Slovensku má širokopásmové pripojenie na internet. Pre 15% domácnosti je tým pádom zatiaľ nemožné prejsť na elektronické alternatívy poštového platobného styku.
- Podľa prieskumu TASR z marca 2022, traja z desiatich Slovákov stále platia radšej hotovosťou ako kartou*
- Predajná cena PPS sa pohybuje v závislosti od sumy a kategórie v rozmedzí 0,8 – 12,0 EUR/ks
- Poskytovanie služieb poštového platobného styku nie je predmetom DPH
- V rámci Poštových podmienok je PPS definovaná ako dodanie peňazí podľa údajov v poukaze poštového platobného styku poukázaných odosielateľom adresátovi na výplatu v hotovosti alebo sprostredkovaním pripísania na bankový účet
- Lehota prepravy PPS je D+2
- V rámci vybraných krajín EÚ PPS nie sú zahrnuté do rozsahu US napríklad v AT, BG, HR, PL, UK.

	Do sumy	Poštový poukaz na účet dvojdielny	Poštový poukaz na účet trojdielny	Poštový poukaz na adresu - 1. triedy	Poštový poukaz na adresu - 2. triedy	Poštový poukaz na výplatu - podaný elektronicky	Poštový poukaz na výplatu - podaný na zozname
Tabuľka 5 Ceny služieb PPS od SP, a.s.	30 eur	0,80	0,90	2,60	2,30	1,30	1,80
	150 eur	1,00	1,10	2,90	2,60	1,40	1,90
Zdroj: PwC Analýza	300 eur	1,30	1,40	3,20	2,90	1,60	2,00
	1 500 eur	1,80	1,90	6,00	4,00	2,00	2,40
	5 000 eur	3,00	3,10	6,90	5,00	3,00	3,50

* Pozn.: SME Index (26.05.20220. Traja z desiatich Slovákov podľa prieskumu stále platia radšej hotovosťou ako kartou. Dostupné na: https://ekonomika.sme.sk/c/22870573/traja-z-desiatich-slovakov-podla-prieskumu-stale-platia-radsej-hotovostou-ako-kartou.html?ref=terazbox_sme

Obsahuje údaje, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva

Poštový platobný styk (PPS)

Analýza dopadov na obyvateľstvo a firmy

Dopad vyňatia PPS na obyvateľstvo a firmy (resp. právnické osoby):

- Viac ako pätina FO Slovenska využíva služby PPS. Táto služba je kľúčová pre FO bez internetového pripojenia alebo s obmedzenými digitálnymi zručnosťami. Podľa nedávneho prieskumu štatistického úradu je najvyšší podiel ľudí, ktorí nepoužívajú internet, vo vekových skupinách 55-64 rokov (10,3%) a 65-74 rokov (30,4%). Dá sa predpokladať, že veková skupina nad 74 rokov používa internet ešte v nižšej miere, štatistický úrad však túto skupinu nesleduje. Zmeny v poštovej licencií by sa preto najviac dotkli týchto skupín.
- PO vykonávajú finančné transakcie prevažne elektronickou formou, napriek tomu však existuje najmä v oblasti poskytovateľov sieťových služieb významný segment ich zákazníkov, pre ktorých je PPS najprístupnejšou formou realizácie platobného styku. Touto skupinou sú najmä starší obyvatelia a obyvatelia vidieckych oblastí, zväčša bez prístupu k širokopásmovému internetu.
- Zároveň, aj keď by PPS služby boli vyňaté z rozsahu poštovej licencie, podľa platnej legislatívy sú finančné služby, ktoré okrem banky poskytuje aj nebankový subjekt, oslobodené od dane, konkrétne podľa § 39 Zákona o dani z pridanej hodnoty. Preto zvýšenie cien z titulu DPH sa neočakáva.
- Alternatívne služby pre PPS sú ePOUKAZ od spoločnosti SK PAY a Western Union.
 - Služby ePOUKAZ ponúkajú pravidelné úhrady a výbery na pobočkách Slovenskej Pošty, a.s. Prijemca dostáva platby v deň ich prijatia (D+0) ak sú prijaté na obchodnom mieste a deň po prijatí (D+1) ak platba sa vykonáva na BalíkoBOX. Služba umožňuje zaslanie do 15 tis. EUR. Cena za službu sa pohybuje v závislosti od sumy v rozmedzí 0,90 – 8,50 EUR/ks, čo je vyššie v porovnaní s ponukou USP v každej kategórii okrem služby poštový poukaz na adresu - 1. a 2. triedy.
 - Služby Western Union umožňujú zaslanie a prijímanie hotovosti v rámci Slovenska a do viac ako 200 krajín. Prijemca dostáva peniaze ihneď. Maximálna výška transferu v rámci krajín Eurozóny je 6,2 tis. EUR. Poplatok sa pohybuje medzi 4,50 EUR za zásielku do 50 EUR až 3,8% zo zmluvy za zásielku v pasme 5-6,2 tis. EUR. Poplatky za službu Western Union sú v porovnaní s cenovou ponukou od USP niekoľkonásobne drahšie.
- Vylúčenie služby z rozsahu US nezvýši ceny o 20% sadzbu DPH. Zároveň, alternatívne možnosti poskytované inými spoločnosťami sú oveľa vyššie. Preto sa **neočakáva priamy dopad** vyňatia služby z rozsahu US na obyvateľstvo a firmy v prípade, že by nedošlo k zvýšeniu základnej ceny.

Poštový platobný styk (PPS)

Analýza dopadov na štát, štátny rozpočet a USP

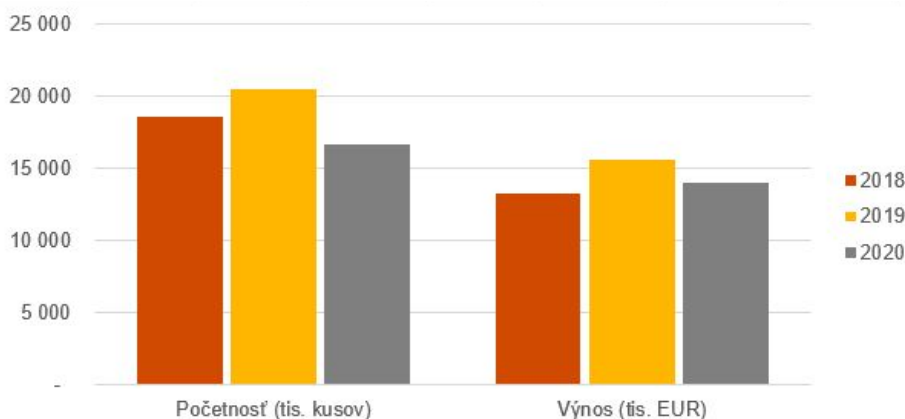
Dopad vyňatia PPS na štát a štátny rozpočet:

- Súčasná metodika a spôsob vyčíslenia Čistých nákladov univerzálnej služby (ČNUS) v súlade s metodikou, resp. Vyhláškou č. 63/2012 Z. z. o spôsobe výpočtu a náhrade čistých nákladov univerzálnej služby na základe modelovania hypotetického komerčného scenára nepredpokladá zmeny z titulu vylúčenia PPS z Poštovej licencie. Z uvedeného dôvodu je možné sa domnievať, že z pohľadu kompenzačného mechanizmu ČNUS by vyňatie PPS z Poštovej licencie nebude mať dopad na štátny rozpočet.
- Vyňatie služieb PPS z rozsahu US nebude mať dopad na štátny rozpočet z pohľadu DPH nakoľko sa jedna o finančne služby, ktoré súčasne takisto sú oslobodené od DPH.
- V súčasnosti sa nepredpokladá významnejší vplyv na zamestnanosť a jej dopady na ŠR.

Dopad vyňatia PPS na USP:

- Výnosy zo služieb PPS ako aj počet operácií postupne klesá ako sa uvádza na [Grafe 3](#).
- Porovnanie sadzieb za prevody ukázalo, že služby PPS od USP sú výhodnejšie ako iné alternatívy. Dá sa teda predpokladať, že vyňatie služieb PPS z Poštovej licencie by nemalo dopad na objem využívania služieb spojených s PPS v prípade zachovania ostatných parametrov služby.
- Z tohto dôvodu sa nepredpokladá vplyv na počet zamestnancov USP.

Graf 3 Vývoj výnosov a početnosti PPS za roky 2018-2022

Zdroj: Slovanská pošta, a.s.

Odporúčania a potrebné kroky:

- Zrušenie resp. vyňatie služby poštového platobného styku nie je v rozpore s EÚ legislatívou, a vyššie popísané dopady nemajú zásadný vplyv na FO, PO, ŠR a USP
- Zrušenie resp. vyňatie PPS služby z Poštovej licencie, konkrétne náležitá aktualizácia požiadaviek Poštovej licencie a Požiadavok na kvalitu univerzálnej služby v platných zneniach. Jedná sa o Časť B Poštovej licencie – Poštový platobný styk a súvisiace časti dokumentu a vyňatie PPS z čl. 7 Požiadavok na kvalitu.

Cenotvorba produktov v rámci rozsahu US a mimo rozsahu US

Regulované produkty:

- V súlade s ustanoveniami Zákona č. 324/2011 Z. z. o poštových službách, Zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách, a Vyhlášky MF č. 87/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva Zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách sa cena za univerzálnu poštovú službu a službu PPS vykonáva prostredníctvom Tarify, ktorá je predkladaná a schvaľovaná Úradom pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb na základe vzorca ekonomicky oprávnených nákladov a primeranej ziskovej prirážky.
- Menovateľom pre výpočet jednotkovej ceny produktu US je vždy početnosť minulého obdobia. Avšak vzhľadom na pokles dopytu početnosti klesajú, avšak USP nestíha dostatočne flexibilne reagovať prispôbovaním siete a primeranou optimalizáciou nákladov z rôznych dôvodov (napr. kolektívne zmluvy so 6-mesačnými nákladmi na odstupné)
- Z uvedeného dôvodu a vzhľadom na fixný charakter nákladov a pokles objemov sa regulované služby často v aktuálnom období dostávajú do straty napriek princípom „nákladovej orientácii“ cenotvorby.

Neregulované produkty:

- Cenotvorba neregulovaných produktov je flexibilnejšia a poštový podnik ňou môže reagovať na externé trhové podmienky a vývoj nákladov
- USP taktiež môže vyvíjať a ponúkať produkty na mieru potrieb zákazníka, prípadne flexibilne vyjednávať také kvalitatívne parametre, ktoré budú lepšie zodpovedať napr. voľným kapacitám siete (napr. presné stanovenie a využitie časových okien)
- Veľkú časť odberateľov týchto služieb tvoria veľkí klienti, ktorých zmluvné dojednania môžu prispieť k možnosti USP lepšie predikovať početnosti a teda dosiahnuť efektívne hospodárenie
- Zúžením rozsahu licencovaných a US služieb by boli ovplyvnené služby dosahujúce hodnotu výnosov približne 36 mil. EUR v roku 2020, čo predstavuje 10,6% celkových výnosov SP, dostali do potenciálne flexibilnejšieho režimu cenotvorby.

Väzby medzi regulovanými a neregulovanými službami:

- Regulované a neregulované produkty vo veľkej miere využívajú rovnaké časti siete USP. Vývoj početností regulovaných aj neregulovaných produktov ovplyvňuje jednotkové náklady a v konečnom dôsledku aj ziskovosť/stratovosť regulovaných a neregulovaných produktov navzájom.
- Princíp zákazu krížového financovania medzi regulovanými a neregulovanými službami tieto siete oddeľuje, zdieľanie siete a nákladov (pre rozdelenie ktorých sú alokačným kľúčom práve početnosti) však z dôvodu poklesov, prípadne iných prudkých vývojev v početnostiach môže spôsobiť nezrovnalosti.
- Z dôvodu oneskorenej možnosti regulovaných cien reagovať na túto situáciu vzhľadom na zdĺhavý proces schvaľovania úpravy cenových návrhov môže dochádzať k nepredvídateľným výkyvom ziskovosti/stratovosti niektorých produktov.
- Súčasná metodika vyčíslenia ČNUS a kompenzácie zo strany štátu, ktorá je v súlade s európskou legislatívou, nepokrýva vyššie uvedenú problematiku a teda neovplyvňuje štátny rozpočet.
- Zohľadnenie prudkého vývoja početností by okrem voľnejšieho režimu v oblasti neregulovaných služieb (teda vyčlenením služieb z rozsahu US) mohlo dôjsť aj určitou modifikáciou v procese stanovovania regulovanej tarify zapracovaním koeficientu vývoja nákladov (napr. inflačný koeficient) alebo početností (napr. koeficient budúceho vývoja početností). Tento je však potrebné zohľadniť aj v súvislosti s potrebou optimalizácie nákladov a cenovej úrovne konkurencie vzhľadom na potrebu udržania konkurencieschopnosti.

Podacia poštová sieť

Základné informácie

Čl. 4, ods. 5 Požiadaviek na kvalitu univerzálnej služby definuje dostupnosť prístupových a kontaktných miest verejnej poštovej siete. Nasledovná analýza sa zameriava najmä na hustotu pôšt (resp. možnosť redukcie prístupových bodov) a dostupnosť služieb z pohľadu dĺžky otváracích hodín. USP k 31.12.2020 prevádzkovala celkovo 1 504 pôšt a ďalšie kontaktné body.

- V roku 2020 USP prevádzkoval celkovo **1 504 pôšt a 4 675 poštových schránok**, čo predstavuje pokles o 30 pôšt a 71 poštových schránok oproti roku 2018 (Graf 4).
- USP v určitej miere pracuje aj na inováciách možností prístupovej siete, napr. vo forme frančízových pôšt, mobilných pôšt, balíkoboxov a pod., avšak ide hlavne o komerčné rozhodnutia, ktoré vo väčšom rozsahu narážali na regulačné obmedzenia
- Podľa Požiadaviek na kvalitu univerzálnej služby, USP musí prevádzkovať prístupovú sieť podľa nasledovných podmienok (čl 4):

Pošty

- Dojazdová vzdialenosť 10 km
- V každej obci nad 2 500 obyvateľov
- V obci pod 2 500 obyvateľov v prípade spádovej oblasti nad 3 500 obyvateľov
- Najmenej jedna pošta na každých 20 000 obyvateľov

Poštové schránky majú byť umiestnené v obci

- 500-1 000 obyvateľov, ak je vzdialená viac ako 5 km od iného bodu
- 1 000 - 3 000 obyvateľov 1 schránka
- 3 000 - 30 000 obyvateľov 1 schránka na každých 3 000 obyvateľov
- Od 30 000 obyvateľov

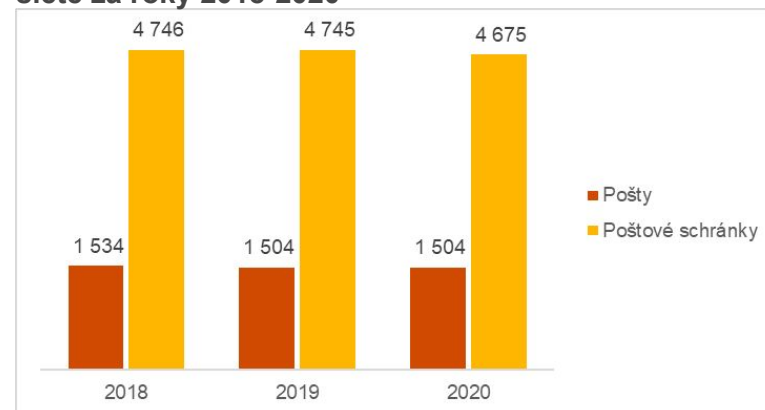
- Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby ďalej stanovujú povinnosť otváracích hodín pre verejnosť podľa **Tabuľky 6**.
- V porovnaní s inými krajinami EÚ je prístupová sieť na SR v rámci priemeru EÚ (jedná sa však o jednoduchý aritmetický priemer počtu pôšt na desať tisíc obyvateľov).

Zdroj: Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby

Obsahuje údaje, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva

PwC | Ministerstvo dopravy a výstavby

Graf 4 Vývoj vybraných parametrov verejnej poštovej siete za roky 2018-2020

Zdroj: Slovenská pošta, a.s.

Tabuľka 6 Časová dostupnosť univerzálnej služby

Počet obyvateľov obce	Otváracie hodiny v týždni	Min. 1-krát do týždňa
Pod 3 000	Min 3 hodiny	Do 17.00
3 000 - 5 000	8.30 - 15.00	Do 17.00
5 000 - 10 000	8.30 - 16.00	Do 17.00
10 000 - 50 000	8.00 - 17.00	
Nad 50 000	8.00 - 18.00, vybraná pošta od 7.00	

Podacia poštová sieť

Financovanie ČNUS

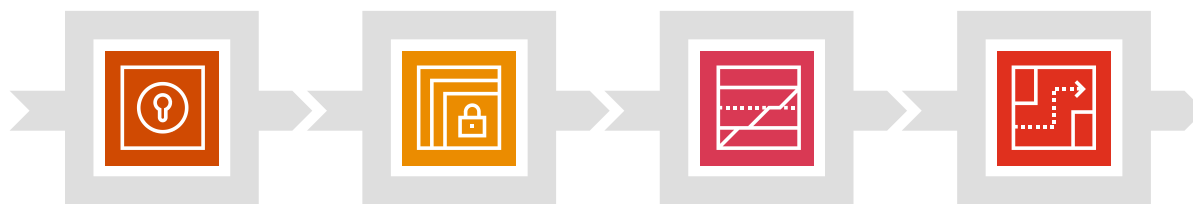
EÚ pohľad

Európska legislatíva nestanovuje presné definovanie požiadaviek na prístupovú sieť, avšak hovorí, že “členské štáty podniknú kroky na zabezpečenie toho, aby **hustota kontaktných miest a prístupových bodov zohľadňovala potreby používateľov**”. V smernici sa ďalej uvádza, že “členské štáty prijímú opatrenia, ktorými zabezpečia, aby bolo poskytovanie univerzálnych služieb zaručené najmenej počas **piatich pracovných dní v týždni** s výnimkou okolností a geografických podmienok, ktoré sa považujú za výnimočné, a aby tieto služby zahŕňali aspoň:

- jedno vyberanie,
- jedno doručenie do domu alebo do priestorov každej fyzickej osoby alebo právnickej osoby, alebo odchyľujúc sa od týchto podmienok, ktoré zväží národný riadiaci orgán, jedno doručenie do príslušných zariadení.“

Európska smernica uznáva, že plnenie povinností US, ktoré okrem iného zahŕňajú väčší počet dní doručovania a dostupnosť prístupových miest s cieľom splniť povinnosti US, si vyžaduje, aby USP obhospodarovali a prevádzkovali širokú sieť pobočiek, napriek tomu, že niektoré z nich môžu byť stratové. Z tohto dôvodu sú prvky identifikovaných služieb, ktoré sa dajú poskytovať iba so stratou alebo za takých podmienok, čo sa týka nákladov, ktoré sa nachádzajú mimo rámca bežných komerčných štandardov, **zahrnuté do výpočtu ČNUS** (Príloha I, Časť B).

- V súlade s Vyhláškou č. 63/2012 Z.z. - teda Vyhláškou Poštového regulačného úradu o spôsobe výpočtu a náhrade čistých nákladov univerzálnej služby, USP pravidelne 2-krát ročne prehodnocuje ekonomickú výkonnosť prístupovej siete, na základe čoho následne vyhodnocuje rozdiel medzi súčasným nastavením prístupovej siete a hypotetickým scenárom, ktorý predpokladá v komerčných podmienkach bez regulačných požiadaviek.
- Spôsob vyčíslenia kompenzácie straty vznikajúcej USP z dôvodu prevádzkovania stratových pôšt v rámci podacej siete stanovuje bod 7 písm. a) Vyhlášky. Zjednodušene, postup vyčíslenia kompenzácie je nasledovný:

Krok 1

Identifikácia stratových podacích pôšt
(Náklady > Vynosy) prevádzkovaných z titulu regulačných povinností

Krok 2

Kvantifikácia čistej straty týchto pôšt

Krok 3

Kvantifikácia odhadu zmien nákladov a výnosov nástupníckych / preberajúcich pôšt, o ktorých sa predpokladá, že čiastočne nahradia funkciu stratových pôšt (pôšt potenciálne neprevádzkovaných v komerčnom scenári)

Krok 4

Kvantifikácia netto dopadu poskytovania širokej podacej poštovej siete v súlade s regulačnými povinnosťami

Podacia poštová sieť

Financovanie ČNUS

- USP **dvakrát ročne** kvantifikuje stratu týchto podacích pôšt (celková žiadosť USP), ktorá je následne predmetom auditu regulátora. Ten následne stanoví veľkosť bremena (Uznané ČNUS), ktoré je pre USP primerané a rozhodne o výške kompenzácie ČNUS, **prevažne zo štátneho rozpočtu**.

Tabuľka 7 Vývoj žiadostí a uznaných ČNUS celkovo a za podaciu sieť za roky 2018-2020

Rok	Celková žiadosť USP	Uznané ČNUS podľa Rozhodnutia regulátora (celkom)	Z toho: Podacia sieť (žiadosť)	Uznané ČNUS podľa Rozhodnutia regulátora Podacia časť
2020	24 303 476	13 997 332	13 535 023	7 795 354
2019	23 564 755	13 892 605	13 923 007	8 208 311
2018	21 387 979	13 696 412	13 951 501	8 934 248

Zdroj: Slovanská pošta, a.s.

Obsahuje údaje, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva

PwC | Ministerstvo dopravy a výstavby

Podacia poštová sieť

Redizajn dodávateľských sietí – Prípadové štúdia

- Mnohí poštovní operátori redizajnujú fungovanie siete s cieľom zvýšiť efektívnosť operácií v reakcii na zmenenú skladbu poštových zásielok. Jedným z príkladov je prechod od kamenných k **mobilným poštám**. Zavedenie mobilných pôšt je jedným z riešení klesajúceho dopytu vo vidieckych oblastiach. Mobilná pošta je motorizovaná pošta, ktorá poskytuje prakticky všetky tradičné poštové služby vrátane vyberania a doručovania poštových zásielok, periodík, platobných služieb, dôchodkov a sociálnych príspevkov, ako aj maloobchodných služieb.
- Podľa nedávneho výskumu EP mobilné pošty poskytujú dva typy kontaktných miest: po prvé, **časový interval na pevnom mieste** podľa zverejneného rozvrhu (zvyčajne v blízkosti pôvodnej pošty v centre obce); po druhé, **osobná návšteva zákazníkov** doma na požiadanie. Nasledujúce prípadové štúdie poskytujú pohľad na fungovanie mobilných pôšt v Litve a v Spojenom kráľovstve.

Spojené kráľovstvo

V Spojenom kráľovstve sa mobilné pošty vo veľkej miere využívajú ako dočasné riešenie počas reorganizácie doručovania s cieľom obnoviť pripojenie obcí k poštovým službám.

V apríli 2021 spoločnosť Post Office Ltd. zaviedla službu mobilnej pošty v obciach **Kirkoswald a Tarbolton** v grófstve Ayrshire. Miestne pošty boli v januári toho istého roku zatvorené z dôvodu odstúpenia prevádzkovateľov. Ako dočasné riešenie na zachovanie služieb pre vidiecke komunity spoločnosť Post Office Ltd uviedla do prevádzky mobilnú poštu, ktorá sa nachádza na palube špeciálne navrhnutého vozidla.

Mobilná pošta sa zastavovala v Kirkoswald raz týždenne na jednu hodinu a v Tarbolton dvakrát týždenne na 1,5 - 2 hodiny.

Podobne vo februári 2022 začala dočasne poskytovať svoje služby aj pojazdná pošta v **Eagleshame**. Obec bola bez fungujúcej pošty viac ako 4 roky, keď predchádzajúci vedúci pošty podal výpoveď. Medzitým pokračovalo hľadanie riešenia na opätovné zavedenie permanentného poskytovania poštových služieb v miestnej oblasti, aby boli služby pre miestnych obyvateľov dostupnejšie.

Mobilná pošta zabezpečovala služby v rôznych lokalitách západného Škótska a v Eagleshame bola prítomná raz týždenne na jednu hodinu.

Zdroj:

1. Daily Record. Ayrshire villages prepare for mobile Post Office services as part of delivery revamp. Dostupné online: <https://www.dailyrecord.co.uk/ayrshire/ayrshire-villages-prepare-mobile-post-23828572>
2. Scottish Conservative & Unionist. Postal Provision Returns to Eagleshame with mobile service introduced. Dostupné online: <https://www.jacksoncarlaw.org.uk/news/postal-provision-returns-eagleshame-mobile-service-introduced>
3. Scotland's Towns Partnership. Dostupné online: <https://www.usp.scot/>

Obsahuje údaje, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva

PwC | Ministerstvo dopravy a výstavby

Rozvrh*	
 Kirkoswald	
 Utorok 14.30 - 15.30	
 194	
 Tarbolton	
 Streda 9.00 - 11.00	
 Piatok 11.00 - 12.30	
 1 674	
 Eagleshame	
 Streda 14.30 - 15.30	
 3 114	

* Údaje o počte obyvateľov sú orientačné, pretože podrobnejšie štatistiky nie sú k dispozícii

Podacia poštová sieť

Redizajn dodávateľských sietí – Prípadové štúdia

Litva

S cieľom optimalizovať poskytovanie poštových služieb v celej krajine a reagovať na pokles počtu obyvateľov vo vidieckych oblastiach sa litovský poskytovateľ US Litva Post rozhodol zatvoriť až 300 pobočiek vo vidieckych oblastiach a presunúť služby na mobilné pošty.

V júni 2021 pozostávala litovská sieť z 242 pevných pôšt, 7 poštových úradov a 323 mobilných zamestnancov v 12 okresoch. Na porovnanie, k 31.12.2018 mala Litva Post sieť pozostávajúcu z 530 stacionárnych pôšt, 15 poštových úradov a 74 mobilných zamestnancov/poštárov.

Mobilní poštári sú schopní poskytovať všetky požadované poštové služby a navštevovať bydlisko obyvateľov alebo určené miesta poskytovania US. Mobilní poštári môžu tiež fungovať ako informačný kanál a aj ako prostriedok včasného varovania pre obyvateľov v rurálnych oblastiach.

Mobilní poštári majú k dispozícii moderné pracovné vybavenie: tablety so špeciálnym softvérom pre poštové služby, mobilné telefóny, prenosné tlačiarne účteniek, váhy a ďalšie vybavenie.

Mobilní poštári poskytujú poštové služby na miestach, ktoré obyvateľom najviac vyhovujú: doma, keď si poštára vopred telefonicky vyžiadajú alebo vo vopred určenom čase na centrálnych miestach.

Posledná míľa sa nezmenila: mobilný doručovateľ doručuje listy a balíky, dôchodky alebo sociálne dávky do priestorov klienta.

Poštové služby sa poskytujú v pracovných dňoch od 8.00 do 19.00 a v sobotu od 9.00 do 16.00. Mobilný poštár príde na druhý deň po prijatí telefonátu. Príchod mobilného poštára domov je bezplatný.

Výsledky prieskumu ukázali, že 8 z 10 respondentov, ktorí využili službu mobilných poštárov, ju hodnotilo ako "dobrú" alebo "veľmi dobrú".

Zdroj:

1. EP Postal services in the EU (2019)
2. Litva Post. Mobile mailman. Dostupné online: https://www.post.lt/lt/mobilusis_laiskininkas

Obsahuje údaje, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva

PwC | Ministerstvo dopravy a výstavby

Výhody mobilných pošt pre poštového operátora

- > **Vyššia produktivita.** Litovská pošta odhaduje, že jeden poštový pracovník bude schopný vykonať 100-150 transakcií denne a pokryť trasu 100-130 km za deň.
- > **Nižšie náklady na pracovnú silu.** Počet poštových pracovníkov vo vidieckych oblastiach sa môže znížiť o 20 - 30 % pri súčasnom zvýšení miezd zostávajúcich zamestnancov.
- > **Finančná podpora** (z predaja nehnuteľností a zníženia nákladov na údržbu)
- > **Poskytovanie nových sociálnych služieb** (napr. kontrola starších ľudí).

Hlavné výzvy

- > **Odpor špecifických segmentov klientov**, ktorí sú viazaní na fyzickú poštu a ktorí sa obávajú, že ich prístup k poštovým službám bude obmedzený. V Litve na zmiernenie odporu klientov voči mobilným poštám USP zabezpečuje, aby bola mobilná pošta dostupná v blízkosti starej pošty každý deň v danom čase aspoň 15 - 30 minút. V opačnom prípade si zákazníci môžu mobilnú poštu kedykoľvek objednať do svojho bydliska telefonicky. USP garantuje, že všetkých zákazníkov navštívi najneskôr na druhý deň.
- > **Regulačné prekážky** v súvislosti s požiadavkami na hustotu siete, ak vnútroštátna USP definuje kontaktné miesto ako stálu prevádzkareň (európska legislatíva však poskytuje väčšiu flexibilitu pri definovaní kontaktného miesta)
- > **Nevyhnutné fixné počiatkové investície** do vozidiel, tabletov a integrácie IT systémov.
- > Poskytovanie služieb zahŕňajúcich **vyššie sumy hotovosti alebo zložitejšie operácie**, napr. retailové bankové služby, môže byť obmedzené.

Podacia poštová sieť

Súčasný stav podacej siete v rámci povinností a kompenzácie ČNUS

Z pohľadu štátu

SP, a.s. prevádzkuje v rámci podacej pobočkovej siete približne 1 500 podacích pôšt. V roku 2020 bolo 505 stratových pôšt (pošty, ktorých náklady boli nižšie ako výnosy), ktoré boli napriek stratovosti prevádzkované z titulu plnenia Požiadaviek na kvalitu univerzálnej služby. Tieto pošty **generovali celkovo stratu 12,3 mil. EUR** a ich výnosy boli približne 23 mil. EUR. V rámci ČNUS štát kompenzoval prevádzku týchto pôšt vo výške **7,8 mil. EUR**.

Obyvateľstvo

Spádová oblasť stratových pôšt pokrýva približne 1,7 mil. obyvateľov. Strata na obyvateľa dosahovala 1,4 - 22,5 EUR /ročne, pričom najvyššia bola podľa očakávaní zaznamenaná v obciach do 2 500 obyvateľov. Kompenzácia ČNUS za prevádzku takto kvalitatívne nastavenej siete bola v rozmedzí 0,8 - 13 EUR na obyvateľa ročne.

Zamestnanosť

Z pohľadu zamestnanosti stratové podacie pošty zamestnávajú celkovo 764 zamestnanov, s priemernou hrubou mzdou približne 1 000 EUR/mesiac, a teda s celkovými mzdovými nákladmi 13,2 mil. EUR. V prípade ich zatvorenia by teda vznikli jednorázové náklady USP vo výške 4,9 mil. EUR z titulu odstupného (podľa Zákonníka práce a Kolektívnej zmluvy) a štátu vo výške 2,3 milióna EUR z titulu výplaty Podpory v nezamestnanosti, ak by došlo k prepusteniu všetkých zamestnancov. Nakoľko sa jedná o pracovné pozície v prevažne odľahlých oblastiach, porovnateľné opätovné pracovné zaradenie by bolo pravdepodobne zložitá. Je možné predpokladať, že niektorí zamestnanci by boli relokovaní do nástupníckych pôšt z dôvodu určitého nárastu objemu práce, avšak presun výnosov na nástupnícke pošty môže byť ohrozený konkurenčnými tlakmi, prípadne stratou záujmu obyvateľstva o dané služby.

Tabuľka 8 Prehľad podacej siete SP, a.s. podľa počtu obyvateľov v obciach

	Počet obyvateľov v obci	Počet povinných stratových pôšt	Počet obyvateľov Celkom	Výnosy Celkom	Strata v EUR Celkom	Počet zamestnancov Celkom	Náklady na zamestnancov podacej siete Celkom
Min 3 hodiny, do 17 raz do týždňa	Do 2 500	384	410 949	13 119 831	- 9 235 207	480	8 375 342
	2 500-3 000	43	117 968	2 720 389	- 1 015 143	83	1 423 389
8.30 - 15.00, do 17 raz do týždňa	3 000-3 500	24	77 619	1 663 723	- 561 967	49	820 913
	Nad 3 500	54	1 113 893	5 502 818	- 1 531 333	153	2 574 548
Celkom	505	1 720 429	23 006 761	- 12 343 650	764	13 194 193	

Zdroj: PwC Analýza

Podacia poštová sieť

Otváracie hodiny

Legislatívne požiadavky & prevádzkové aspekty

Požiadavky na kvalitu US stanovujú otváracie hodiny pôšt, pričom väčšina stratových pôšt sa nachádza **v intervale do 3 000 obyvateľov** a otváracích hodín minimálne 3 hodiny a raz do týždňa do 17.00 hod. Priemerne takáto pošta zamestnáva 1,3 zamestnanca, a teda s určitou potrebou zástupu pre dovolenky, práceneschopnosť a pod. je možné povedať, že ide o pošty s 1 zamestnancom. Vzhľadom na potrebu určitej administratívnej a prevádzkovej činnosti pracovníka pred a po otváracích hodinách, sezonalitu, potrebu prevádzky popoludní do 17.00 je možné predpokladať, že sa jedná o 1 plný pracovný úväzok, ktorý je pravdepodobne vyžadovaný aj so strany zamestnanca. Vzhľadom na potrebu prispôbiť sa rozvozu a zvozu materiálu (teda nadväznosti na logistiku), vrátane kurzom prvej triedy je možné predpokladať, že sa jedná o nerovnomerne rozložený pracovný čas, resp. delené smeny, ktoré sú ad-hoc prispôbované charakteru správania sa obyvateľov obce a nadväznosti na iné logistické procesy.

Z nákladového hľadiska tvoria mzdové náklady týchto pôšt 37%, pričom predpokladáme, že prípadným skrátením otváracích hodín by bolo možné ušetriť práve mzdové náklady (aj to iba čiastočne vzhľadom na obslužné činnosti pred a po skončení smeny), nakoľko ostatné náklady majú prevažne fixný charakter (odpisy, energie, materiál, atď.). Je taktiež možné predpokladať, že skrátenie otváracích hodín by spôsobilo ďalšie zníženie výnosov. Z dostupných informácií sa plošné skrátenie otváracích hodín sa z tohto dôvodu nejaví byť optimálnym riešením.

Kategória stratových pôšt **nad 3 000 obyvateľov** má otváracie hodiny 8.30 - 15.00, pričom raz do týždňa do 17.00, pričom priemerne zamestnáva 2-3 zamestnancov.

Praktická implementácia & požiadavky na výnimky

V praxi USP pravidelne vyhodnocuje vyťaženie zamestnancov podacej siete s cieľom k optimalizácii FTE. Legislatívne požiadavky síce pomerne presne určujú otváracie hodiny, v praxi však USP môže zažiadať (a pravidelne žiada) o výnimky, ktorým regulátor, v prípade adekvátneho vysvetlenia vyhovie.

Podacia poštová sieť

Hustota siete

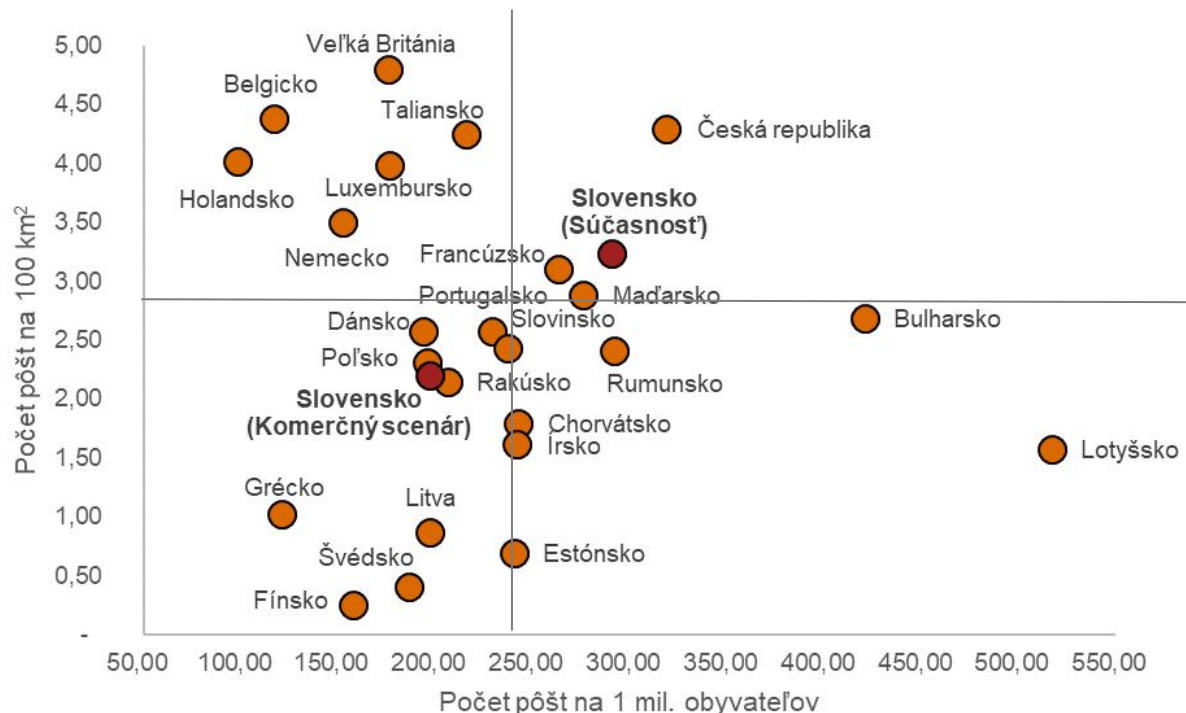
Hustota siete v porovnaní s inými krajinami

USP uskutočnil porovnanie (benchmarking) počtu pôšt SP, s 24 európskymi krajinami, a to na základe kombinácie ukazovateľov „Počet pôšt na 1 mil. obyvateľov“ a „Počet pôšt na 100 km²“, vychádzajúc zo štatistík UPU za rok 2017. Analýza sa zaoberá porovnaním demografickej a geografickej dostupnosti poštových pobočiek v jednotlivých krajinách. Horizontálna čiara v grafe zobrazuje priemernú hodnotu počtu pôšt na 100 km² a vertikálna čiara zobrazuje priemernú hodnotu počtu pôšt na 1 mil. Obyvateľov.

V súčasnosti SP, a.s. prevádzkuje na 100 km² 3,14 poštových pobočiek, po zatvorení stratových pôšt by sa počet poštových pobočiek na km² znížil na úroveň 2,11. Táto úroveň by sa nachádzala pod súčasnou úrovňou priemeru v analyzovaných krajinách, avšak hodnota 2,11 poštových pobočiek na 100 km² by predstavovala strednú hustotu pobočkovej siete akú majú napríklad z okolitých krajín Poľsko a Rakúsko. Z hľadiska počtu pôšt na 1 mil. obyvateľov sa v súčasnosti SP, a.s. s hodnotou 282,21 pôšt na 1 mil. obyvateľov nachádza nad priemerom, ktorý má hodnotu 229,32. Po zatvorení stratových pôšt by sa počet pôšt na 1 mil. obyvateľov znížil na úroveň 189,79 pôšt na 1 mil. obyvateľov a teda podľa predpokladov KS by bola pobočková sieť stredne hustá a pod úrovňou priemeru.

SP, a.s. sa radí medzi poskytovateľov US s nadpriemerne hustou sieťou poštových pobočiek vzhľadom na ich počet na 1 mil. obyvateľov a tiež vzhľadom na rozlohu krajiny. Požiadavky na kvalitu US v SR tak vedú k vytvoreniu hustej siete poštových pobočiek. Podľa komerčného scenára by v roku 2020 nebolo prevádzkovaných celkovo 505 poštových pobočiek, čo by viedlo k zníženiu ich celkového počtu na úroveň 1037.

Graf 5 Porovnanie hustoty poštovej siete Slovenska s inými krajinami

Slovensko (Súčasnosť) - uvedené hodnoty sú vypočítané pri plnom rozsahu siete k 31.12.2020 (1 542 pobočiek vrátane novo zriadených)

Slovensko (Komerčný scenár) - uvedené hodnoty sú vypočítané pri rozsahu siete podľa KS k 31.12.2020 (1 037 pobočiek)

Podacia poštová sieť

Zhrnutie a odporúčania

Scenár 1:

Zachovanie súčasného stavu

Súčasný stav prináša USP odhadovanú čistú stratu vo výške približne **13,5 mil. EUR** ročne. Pokrytie sieťou tak zahŕňa aj malé obce do 3 500 obyvateľov s celkovým počtom dotknutého obyvateľstva 607 tis. Štát kompenzuje túto stratu vo výške približne **7,8 mil. EUR ročne**, čo predstavuje uznanú stratu 505 stratových pôšt (zníženie oproti strate 13,5 mil. EUR obsahuje napr. primerané zaťaženie USP, úpravu o neefektivitu, presun výnosov na nástupnícke pošty atď.). Vzhľadom na pokles objemov podaja a nárast nákladov (vrátane mzdových nákladov) je možné predpokladať, že táto strata sa bude v ďalších obdobiach prehlbovať.

Scenár 2:

Redukcia povinností umožňujúca zatvorenie stratových pôšt, prípadne flexibilnejšie otvaracie hodiny

Redukcia povinností týkajúcich sa hustoty podacej siete by sa pravdepodobne týkalo 450 pôšt v obciach do 3 500 obyvateľov, čím by bolo dotknutých približne 607 tis. obyvateľov.

Zmeny by umožnili pravdepodobnú úsporu príspevku do kompenzačného fondu čca **6,7 mil. EUR**. Na druhej strane by však táto zmena priniesla nárast nezamestnanosti o 600 ľudí v odľahlých regiónoch s problematických uplatnením, pričom jednorazové náklady na odstupné by boli **3,6 mil. EUR** a náklady štátu na podporu v nezamestnanosti by boli približne **3,7 mil. EUR**.

Zvýšením potreby obyvateľstva individuálne dochádzať na nástupnícke pošty by sa taktiež zvýšilo environmentálne zaťaženie, prípadne by došlo k čiastočným poklesom objemov z titulu zhoršenia dostupnosti služieb.

Alternatívou je aj zmena nariadenia o otváracích hodinách pre verejnosť. Možnosť flexibilnejšieho vymedzenia prevádzkových hodín, by SP, a.s. pomohla lepšie zosúladiť potreby verejnosti s aktuálnym pracovným zaťažením zamestnancov.

Scenár 3:

Kombinácia čiastočného zatvorenia pôšt a nových riešení (napr. mobilný podaj, mobilná pošta)

Tento trend bol vo forme väčších pilotných projektov implementovaný v niektorých krajinách, v menšej miere aj na Slovensku. Je jednoznačné, že ide o flexibilnú možnosť poskytovania služieb US. Ide však o veľmi špecifické riešenia aplikovateľné v malých geografických oblastiach so špecifickými podmienkami. Regulátor/Zákonodarca preto nie je schopný explicitne vymenovať podmienky takéhoto poskytovania služieb.

Je však možné predpokladať, že s rastúcou elektronizáciou bude možné poskytovať poštové služby takýmto spôsobom v porovnateľnej kvalite, prípadne ešte vyššej (vzhľadom na komfort a možnosti konceptu sociálnej pomoci), a preto by mohli byť, napr. po odsúhlasení konkrétneho riešenia, legislatívou považované za ekvivalent US.

Podľa § 8 ods. 6, sa za kontaktné miesto poštovej siete považujú aj určení zamestnanci poštového podniku alebo osoby oprávnené vyberať alebo dodávať poštové zásielky na základe zmluvy s poštovým podnikom. Podľa čl. 2 ods. 3 Požiadaviek na kvalitu univerzálnej služby sa kontaktné miesto prirovnáva prístupovému miestu. Z tohto dôvodu si zavedenie mobilných pôšt alebo mobilných poštárov **nevyžaduje žiadne zmeny legislatívy**.

Podacia poštová sieť

Zhrnutie a odporúčania

Odporúčania a potrebné kroky:

- Zmiernenie požiadaviek na dostupnosť prístupových a kontaktných miest poštovej siete v zmysle hustoty siete SP, a.s. a otváracích hodín nie je v rozpore s EÚ legislatívou, a vyššie popísané dopady na FO, PO, ŠR a USP závisia od zvoleného scenára. Špecifické kroky pre zvolený scenár sú:

Scenar 1: Zachovanie súčasného stavu

- Zachovanie súčasného stavu si nevyžaduje žiadne zmeny v nariadení, poštovej licencií ani iných platných poštových predpisoch.

Scenar 2: Redukcia povinností umožňujúca zatvorenie stratových pôšt, prípadne flexibilnejšie otváracie hodiny

- Čl. 5 ods. 5 Požiadaviek na kvalitu umožňuje krátkodobé obmedzenia poskytovania poštových služieb USP z objektívnych technických alebo prevádzkových dôvodov (napr. dočasné uzatvorenie pošty, dočasná zmena hodín pre verejnosť a pod.). V takom prípade je USP povinný informovať verejnosť výveskou o predpokladanom trvaní obmedzenia a oznámiť, ktorá najbližšia pošta je pre verejnosť dostupná, pričom pri plánovaných obmedzeniach USP je povinný upozorniť užívateľov v primeranom predstihu.
- V prípade dočasného uzatvorenia pošty, ako aj obmedzenia otváracích hodín pre verejnosť pošty nad rámec Požiadaviek na kvalitu v trvaní viac ako 30 dní je USP povinný vopred oznámiť RU pred plánovaným začiatkom uzatvorenia alebo obmedzenia spolu s oznámením spôsobu zabezpečenia univerzálnej služby (čl. 5 ods. 6). O dočasnom zatvorení, ako aj obmedzení hodín pre verejnosť je povinný USP zároveň informovať užívateľov rovnakým spôsobom ako je popisane vyššie.

Scenar 3: Kombinácia čiastočného zatvorenia pôšt a nových riešení (napr. mobilný podaj, mobilná pošta)

- Zavedenie alternatívnych riešení, ako je zavedenie mobilných pôšt, si bude vyžadovať zabezpečenie moderného pracovného vybavenia pre mobilné pošty a mobilných poštárov s prístupom na internet (tablety so špeciálnym softvérom, mobilné telefóny, prenosné tlačiarne potvrdeniek, váhy atď.). V súčasnosti síce SP, a.s. zaviedla mobilné pošty na vybranom území Slovenska, ale chýbalo moderné pracovné vybavenie a pripojenie na internet. V dôsledku toho boli poštári nútení vykonávať svoje povinnosti dvakrát - raz na mieste v teréne, a druhýkrát - na pošte, aby vložili do systému všetky potrebné informácie a zaznamenali transakcie.

Doručovací sieť

Základné informácie

Podľa čl. 3 Poštovej smernice EÚ, členské štáty sú povinné zabezpečiť, aby bolo poskytovanie univerzálnych služieb zaručené najmenej **počas piatich pracovných dní v týždni** s výnimkou okolností a geografických podmienok, ktoré sa považujú za výnimočné, a zahŕňajú aspoň: (1) jedno vyberanie, (2) jedno doručenie do domu alebo do priestorov každej FO alebo PO, alebo odchyľujúc sa od týchto podmienok, ktoré zväži národný riadiaci orgán, jedno doručenie do príslušných zariadení.

Podľa § 41 ods. 2 Zákona o poštových službách 324/2011 Z.z. však je možné stanoviť určité výnimky.

- Zákon o poštových službách stanovuje doručovanie **5 dní v týždni (resp. každý pracovný deň)**, avšak umožňuje aj obmedzenie 5-dňového doručovania:
 - (2) Úrad môže v požiadavkách na kvalitu určiť aj výnimky z povinnosti zabezpečiť jedno vyberanie a jedno dodanie každý pracovný deň, a to ak je takáto výnimka odôvodniteľná vzhľadom na výnimočné geografické podmienky alebo iné výnimočné okolnosti, ktoré objektívne neumožňujú splnenie tejto povinnosti, ako aj určiť výnimku z povinnosti jedného dodania každý pracovný deň, a to dodaním do príslušných prístupových miest verejnej poštovej siete alebo kontaktných miest verejnej poštovej siete. Každú výnimku určenú podľa prvej vety je úrad povinný oznámiť Európskej komisii a všetkým národným regulačným orgánom iných členských štátov Európskej únie.
- Súčasné Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby (čl. 6) ďalej špecifikujú povinné doručovanie poštových zásielok každý pracovný deň, najmenej raz denne spravidla v čase do 16.00 hod na miesto uvedené v adrese. Ak doručovanie na adresu neni možné na základe stanoveného zoznamu podmienok, doručovateľ vhodí do dostupnej domovej listovej schránky adresáta oznámenie o uložení zásielky s vyznačením dôvodu nedoručenia alebo zabezpečí oznámenie iným spôsobom uvedeným v poštových podmienkach.
- Požiadavky na kvalitu definujú **aj súbor výnimiek** z povinnosti zabezpečiť jedno dodanie každý pracovný deň pre miesta, kde je ohrozené zdravie a bezpečnosť zamestnancov USP, prístup je obťažný, na základe počtu obyvateľov a vzdialenosti od okraja zastavanej časti obce s doručovacou službou, alebo počtu organizácii, ktoré aktívne dodávajú poštové zásielky (čl. 7 Požiadavok na kvalitu).
- Tieto miesta sa označujú ako **miesta s obmedzeným doručovaním** (2x, 3x týždenne alebo do doručovacie schránky) alebo **miesta bez doručovacej služby** (doručovanie prebieha formou odnášky z pošty alebo iným spôsobom, ktorý si zákazník dohodne s poskytovateľom).
- Prieskum ukázal, že:
 - 82,2% FO nepotrebujú dodanie listov každý deň a 18,9% by uvítalo ich dodanie v dňoch pracovného voľna
 - 49,79 % PO netrvá na doručovaní každý deň, len 20,6% respondentov by uvítalo dodávanie zásielok v dňoch pracovného voľna.
 - 29,92 % respondentov by súhlasilo s doručovaním napr. v sobotu, miesto pondelka.
- V rámci EÚ, celkovo 17 krajín udelilo výnimky z denného doručovania v horských alebo ostrovných oblastiach, v oblastiach s nízkou hustotou obyvateľstva alebo intenzitou dopravy, zlou infraštruktúrou alebo vysokou cenou služby. Podľa poslednej štúdie EK by súkromní používatelia akceptovali štyri dni doručenia (alebo menej) v šiestich členských štátoch - DE, IE, NL, PL, PT, SE.

Doručovacia sieť – Zavedenie doručovania 6 dní z 10

Financovanie ČNUS

Vyhláška RU pre vyčíslenie ČNUS stanovuje spôsob vyčíslenia kompenzácie, ktorý má následný dopad na ŠR

Podľa Prílohy č. 2, bod 7, písm. b) poskytovateľ US kvantifikuje, akým spôsobom by sa zmenili náklady a výnosy v prípade, že by zmenil frekvenciu doručovania v nerentabilných lokalitách a pre skupiny užívateľov poštových služieb, v ktorých a ktorým by poštové služby neposkytoval alebo poskytoval v obmedzenom rozsahu, za iných podmienok a v inej kvalite (ďalej len „stratové lokality“). Komerčný scenár musí byť reálny a konkurencieschopný, potvrdzujúci snahu udržať si postavenie na trhu a zákazníkov a pri jeho vypracovaní sa:

- berie do úvahy, že ide o ten istý poštový podnik, ktorý si bez povinnosti univerzálnej služby plní svoje ďalšie záväzky a povinnosti vyplývajúce z uzavretých zmlúv,
- uvedie, akým spôsobom, v akej kvalite a ktoré produkty a služby by tento poštový podnik za komerčných podmienok poskytoval a ako by zabezpečil doručovanie

- Poskytovateľ US vykonáva výpočet dopadu zmeny frekvencie doručovania na USP na základe hypotetického komerčného scenára (KS) dvakrát ročne, pričom vychádza z faktu, že **5-dňové doručovanie je najmenej efektívne vo vidieckych oblastiach**. Predpokladá, že v oblastiach, kde viac ako 50% času trávi doručovateľ pochôdzkou, a iba zvyšný čas trávi distribúciou zásielok, je takto vysoká frekvencia doručovania neprimerane nákladná.
- V husto osídlených oblastiach trávi naopak doručovateľ viac času distribúciou zásielok, menej času pochôdzkou, má teda dostatok poštového materiálu a zníženie frekvencie by naopak viedlo k preťaženiu a nutnosti vracat' sa pre materiál na východziu poštu.
- Komerčný scenár predpokladá, že **USP by v oblastiach s prevládajúcou pochôdzkou doručoval 6 dní z 10**. V dôsledku toho by došlo k priamej **úspore nákladov doručovateľov** (vrátane úspory režijných nákladov), avšak **poklesli by do určitej miery aj výnosy** (napr. z dôvodu nemožnosti poskytovať každodenné doručovanie dennej tlače či listov 1. triedy) a **zvýšili by sa náklady na motorizáciu**, keďže komerčný scenár predpokladá, že viaceré rajóny by boli motorizované.

- USP **dvakrát ročne** kvantifikuje dopady zmien v nastavení frekvencie doručovania (celková žiadosť USP), ktoré sú následne predmetom auditu regulátora. Ten stanoví veľkosť bremena (Uznané ČNUS), ktoré je pre USP primerané a rozhodne o výške kompenzácie ČNUS, **prevažne zo štátneho rozpočtu**.

Tabuľka 9 Vývoj žiadostí a uznaných ČNUS celkovo a za Dodaciu sieť za roky 2018-2020

Rok	Celková žiadosť USP	Uznané ČNUS podľa Rozhodnutia regulátora (celkom)	Z toho: Dodacia časť (žiadosť)	Uznané ČNUS podľa Rozhodnutia regulátora Dodacia časť
2020	24 303 476	13 997 332	9 894 647	4 028 397
2019	23 564 755	13 892 605	9 239 142	3 622 433
2018	21 387 979	13 696 412	7 425 460	2 577 965

Zdroj: Slovenská pošta, a.s.

Dopad na ŠR

Doručovacia sieť – Zavedenie doručovania 6 dní z 10

Dopady na zamestnanosť, obyvateľstvo, a služby

Nasledujúci scenár je **len jednou z alternatív** realizovateľných v prípade uvoľnenia regulačných povinností v oblasti doručovania, resp. lehôt dodania a je alternatívou napríklad k doručovaniu XY a iným použitým v zahraničí. Napriek tomu obsahuje najväčšie množstvo informácií a prepočtov pre analýzu dopadov na USP a rôzne zainteresované strany, pričom sa domnievame, že iné scenáre by sa významne neodlišovali.

Dopad na zamestnanosť

Dopad zníženia frekvencie doručovania na 6 dní z 10 vo vidieckych oblastiach by znížil predpokladaný počet doručovateľov o **660**, ktorí predstavujú pre USP **osobné náklady približne 8,8 mil. EUR ročne**. Vzhľadom na potenciálny výpadok 33% doručovateľov, je možné predpokladať, že tieto zmeny by priniesli ďalšie možnosti optimalizácie aj na vyšších úrovniach **režijných nákladov**. Obdobne ako v prípade podacej siete je možné predpokladať, že sa jedná o zamestnancov vo vidieckych oblastiach s horšími možnosťami uplatnenia na trhu práce, čo môže spôsobiť potrebu úhrady **podpory v nezamestnanosti do 1,7 mil. EUR** štátom jednorazovo v priebehu 6 mesiacov.

Dopad na služby

Znížením frekvencie doručovania na 6 dní z 10 by vo vidieckych oblastiach došlo k obmedzeniu niektorých služieb, resp. k potrebe prerokovania určitých zmluvných podmienok (napr. dôchodky, resp. výplata dávok Sociálnej poisťovne by bola upravená v súlade s harmonogramom 6 dní z 10, podobne napr. SIPO), ktoré by však nemali zásadný dopad. USP predpokladá, že významnejší dopad by redukcia doručovacej siete mala na služby ako napríklad 1. Trieda, denná tlač, a pod. pričom odhaduje výpadok súvisiacich výnosov vo výške približne **2 342 tis. EUR**.

Dopad na obyvateľstvo

Doručovacie rajóny, v ktorých prevláda pochôdzka, a teda je pravdepodobné, že doručovaním 6 dní z 10, dôjde k obmedzeniu služieb pre približne 883 tis. odovzdávacích miest (z celkových 2 352 tis.), ktoré predstavujú približne **2 049 685 obyvateľov**. Tieto rajóny sú umiestnené prevažne vo **vidieckych oblastiach** a v obciach do 2 500 obyvateľov, pričom je možné predpokladať, že v týchto oblastiach je menšie pokrytie službami širokopásmového internetu a preto majú štandardné poštové služby významnejší spoločenský význam. Rovnako je možné predpokladať, že práve doručovatelia by mohli v týchto oblastiach predstavovať potenciálnu pracovnú silu pre rôzne sociálne služby alebo služby v mene hospodárskeho záujmu. Pre ich reálnu implementáciu by však bolo potrebné vytvoriť komplexnú stratégiu týchto služieb, legislatívny rámec, návrh spôsobu financovania a následnú implementáciu vrátane zaškolenia zamestnancov.

Doručovacia sieť

Tabuľka 10 Prehľad vybraných údajov o poštovej sieti podľa počtu obyvateľov v obciach

Počet obyvateľov v obci	Počet obcí	Počet stratových rajónov	Počet obyvateľov v zasiahnutých obciach	Počet zasiahnutých obyvateľov
Do 2 500	846	1 336	996 012	1 071 692
2 500-3 000	54	117	147 361	115 463
3 000-3 500	32	74	103 482	75 643,71
10 000-30 000	46	184	796 265	210 707
3 500-10 000	115	323	608 107	343 058
30 000-50 000	12	63	447 932	66 854
Nad 50 000	10	144	1 219 943	165 873
Celkom	1 115	2 241	4 319 102	2 049 290

Dopad na obyvateľstvo

Zdroj: Slovenská pošta, a.s., PwC analyza

Vysvetlenie k Tabuľke 10.

Stĺpec Počet obyvateľov v zasiahnutých obciach predstavuje celkový počet obyvateľov v obciach, v ktorých sa nachádzajú dotknuté rajony (teda nie každý rajón v danej obci je "stratový"), a teda na týchto obyvateľov by sa vzťahovalo doručovanie 6 dní z 10.

Zároveň je stĺpec Počet dotknutých obyvateľov vypočítaný ako súčin počtu odovzdávacích miest v stratových rajonoch a priemerného počtu obslužených obyvateľov pripadajúcich na jedno odovzdávacie miesto počítaný za celé Slovensko.

Obsahuje údaje, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva

PwC | Ministerstvo dopravy a výstavby

Doručovacia sieť

Dopady na USP

Dopad na poskytovateľa US

Ako už bolo spomínané vyššie, alternatívne doručovanie 6 dní z 10 vo vidieckych oblastiach by znížil predpokladaný počet **doručovateľov o 660**, čo znamená predpokladanú úsporu nákladov vo výške 8,8 mil. EUR vrátane rôznych iných nákladov súvisiacich s doručovateľmi.

Táto zmena by však vyžadovala motorizáciu jednotlivých rajónov, nakoľko USP zároveň predpokladá, že zvýšením objemov doručovaného materiálu akumuláciou každý druhý deň by bolo efektívnejšie rajóny predĺžiť a motorizovať, na čo by doručovateľ potreboval dodatočné motorové vozidlá tak, aby mohlo dôjsť k požadovanej úspore doručovateľov. USP odhaduje, že by sa jednalo o približne **240 dodatočných motorových vozidiel**. Náklady na tieto motorové vozidlá, náklady na dodatočné najazdené kilometre a iné zmeny nákladov by pre USP predstavovali **nárast nákladov o približne 1,23 mil. EUR ročne**.

V prípade, že by došlo k uvoľneniu požiadaviek na lehoty dodania, USP predpokladá možnosť optimalizácie **triediacich stredísk**. Komerčný scenár načrtáva možnosť optimalizácie triediaceho strediska vo Zvolene, prípadne v Žiline. Odhaduje možnosť úspory približne **1,1 mil. EUR**, tvorené najmä optimalizáciou približne **46 pracovníkov**, predstavujúcich osobné náklady **771 tis. EUR**. USP predpokladá, že by došlo k uzatvoreniu listového triedenia vo Zvolene, čo by malo následné implikácie aj na plánovanie kurzov a zmenu nákladov v prepravnej sieti. Momentálne však RÚ neuznáva možnosť nákladovej optimalizácie v súvislosti s redukciami triediacich stredísk, nakoľko argumentuje, že k danej optimalizácii môže USP pristúpiť bez ohľadu na zmenu regulačných požiadaviek.

Ako bolo popísané v predchádzajúcej časti, zníženie frekvencie by spôsobilo obmedzenie niektorých služieb a následne určitú **stratu výnosov odhadovanú vo výške 1,9 mil. EUR**.

Výpočet pre účely žiadosti ČNUS, ktorý popisuje netto efekt potenciálnych úspor, dodatočných nákladov a zmien vo výnosoch, ak by sa doručovanie vo vybraných oblastiach zredukovalo na 6 dní z 10, zahŕňa aj ďalšie menej významné položky, ako je uvedené v **Tabuľke 11**. Celkový odhadovaný vplyv v roku 2020 by bol - **9, 89 mil. EUR**.

V prípade pristúpeniu k realizácii a redukcii pracovníkov je potrebné zohľadniť jednorazové náklady na odstupné, ktoré by dosiahli približne **4,4 mil. EUR** za doručovateľov a **0,4 mil. EUR** za triediace stredisko. Z uvedeného sa javí popisovaná zmena ako realistická pre redukcii regulačných povinností, avšak k jej realizácii by muselo dôjsť k detailnejšiemu implementačnému plánu. Zároveň by takáto optimalizácia znemožnila širšie využitie siete na iné služby, napr. služby sociálneho významu pre štát.

Obsahuje údaje, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva

PwC | Ministerstvo dopravy a výstavby

Tabuľka 11 Dopad zníženia frekvencie doručovania na USP, tis. EUR

Predpokladané úspory osobných nákladov (priemerný osobný náklad * úspora počtu)	(8 841)
Zmeny v ostatných nákladoch doručovateľov	(637)
Celkový vplyv zníženia frekvencie doručovania na náklady	(9 478)
Celkový vplyv zníženia frekvencie doručovania na výnosy	1 916
Zmena v nákladoch na prepravu	(1 230)
Zmena v nákladoch na triedenie	(1 102)
Netto efekt - žiadosť USP za Doručovaciu sieť	(9 895)

Uznané ČNUS podľa Rozhodnutia regulátora - Doručovacia sieť	4 028
--	--------------

Zdroj: Slovenská pošta, a.s., PwC analýza

Doručovací sieť

Iné možnosti doručovania – Prípadové štúdiá

Zavedenie striedavého doručovania (XY)

Niektoré krajiny v reakcii na klesajúci objem listov zaviedli striedavé doručenie alebo doručovanie XY. Doručovanie XY sa dá vysvetliť tak, že doručovateľ jeden deň doručí list na jednej strane ulice a na druhý deň na druhej strane ulice, na rozdiel od bežného doručovania, kde poštár navštevuje všetky domácnosti každý deň. Doručovanie XY umožňuje odosielateľovi priniesť do každej domácnosti viac nahromadených položiek na doručenie, čím sa znížia jednotkové náklady, a zároveň optimalizovať dĺžku pochôdzky.

Model doručovania XY zaviedla spoločnosť **PostNord DK v Dánsku** v roku 2009 ako jednu z reakcií na prudký pokles objemu listov (celkovo 75 % v rokoch 2003 až 2016). Model XY v Dánsku bol zavedený **na celoštátnej úrovni**, takže USO prechádza každý deň všetkými mestami a trasami, ale len na jednej strane ulice. Zavedenie doručovania XY nevyžadovalo zmenu regulácie, ale bolo potrebné zvýšiť ceny najrýchlejšieho listového produktu (listy A), aby sa diferencoval produkt list A k flexibilnejším listom B a C. V roku 2016 boli listy A vyňaté z USO, rýchlosť doručovania listov B bola znížená z D+3 na D+5 a celková frekvencia doručovania bola znížená zo 6 na 5 dní v týždni. Spoločnosť PostNord odhadla, že tieto zmeny znížili záťaž vyplývajúcu zo záväzku US o **44 miliónov EUR**. V rámci ďalšej optimalizácie v roku 2018 bolo doručovanie listov a balíkov integrované do tej istej siete a frekvencia doručovania štandardných listov bola znížená na jedenkrát týždenne.

Podľa cenníka PostNord platného od 01.05.2022 je cena za obyčajný list do 50 g (D+5) 10 DKK (~1,34 EUR) a za list A do 100 g (D+1) - 28,50 DKK (~3,83 EUR), čo je niekoľkonásobne viac v porovnaní s cenami podobných služieb na Slovensku. V prípade Dánska je však potrebné zdôrazniť, že úroveň digitalizácie je **nepomerne vyššia ako v ostatných krajinách EÚ a v Slovenskej republike**, a preto vysoká frekvencia doručovania listov už nie sú prioritou pri poskytovaní US.

USP v Taliansku, Poste Italiane, začala zavádzať systém doručovania XY v rokoch 2014-2015, v rámci ktorého sa počas prvého týždňa doručujú zásielky v pondelok, stredu a piatok a nasledujúci týždeň sa zásielky doručujú v utorok a štvrtok. Tento systém bol zavedený vo väčšine vidieckych oblastí krajiny a na rozdiel od Dánska znamená, že USP v niektoré dni nechodí do konkrétnych miest. Tento systém doručovania pokrýva **25 % obyvateľstva** (~15 miliónov ľudí). V ostatných oblastiach zostal stav USP s päťdňovou frekvenciou doručovania. K 01.05. 2022 sa cena za list 1. triedy Posta1 do 100 g (D+1) začína od 2,80 EUR a za list 2. triedy Posta4 20-50 g (D+4) od 2,60 EUR.

- Vyššie popísaná alternatíva doručovania 6 dní z 10 bola relatívne detailne analyzovaná v rámci výpočtu kompenzácie ČNUS. Je možné predpokladať, že iné možnosti doručovania by priniesli podobné ekonomické výsledky. Významnejšie uvoľnenie regulačných požiadaviek by pravdepodobne umožnilo úspory, avšak rovnako významnejšie zníženie kvality.
- Zavedenie alternatívnych spôsobov doručovania, ako je možné vidieť z analýzy vyššie, potenciálne vedie aj k optimalizácii počtu doručovateľov, pričom táto stratégia smeruje k zúženiu pôsobnosti USO. Opakom je stratégia ponechávajúca širší rozsah činností a s tým spojenou pracovnou silou USP, pri ktorej je "voľná" kapacita doručovateľov využívaná na iné činnosti, ako napr. sociálna práca, kontrola starších obyvateľov, zber informácií o sociálnej situácii najmä v geograficky vzdialených a chudobných regiónoch, doručovanie liekov, distribúcia školských pomôcok atď. Tieto možnosti sú podrobnejšie opísané nižšie.

Doručovací sieť

Zhrnutie a odporúčania

Scenár 1:

Zachovanie súčasného stavu

Súčasný stav prináša **USP odhadovanú čistú stratu vo výške približne 9,9 mil. EUR ročne**. Doručovanie 5 dní v týždni (resp. každý pracovný deň), tak zahŕňa aj malé obce do 2 500 obyvateľov s celkovým počtom dotknutého obyvateľstva viac ako 1 mil., celkovo však až cca **2 mil. obyvateľov**. **Štát kompenzuje** túto stratu vo výške približne **4 mil. EUR ročne**. Vzhľadom na pokles objemov podaja a nárast nákladov (vrátane mzdových nákladov) je možné predpokladať, že táto strata sa bude v ďalších obdobiach prehlbovať. Široká poštová sieť zároveň umožňuje poskytovať štandardné poštové služby na celom území Slovenska vo vysokej kvalite a za prijateľnú cenu, najmä v porovnaní s inými krajinami, ako je Taliansko alebo Dánsko. Tieto služby majú značný spoločenský význam najmä vo vidieckych oblastiach, kde je pripojenie na internet pravdepodobne nízke.

Scenár 2:

Redukcia regulačných požiadaviek

Redukcia povinností ohľadom rýchlosti dodania poštových zásielok na **6 z 10 dní** by sa pravdepodobne týkalo 2 241 stratových rajonov. Táto zmena by sa dotkla približne 2,049 mil. obyvateľov. Podobná optimalizácia by umožnila pravdepodobnú úsporu príspevku do kompenzačného fondu cca 4,03 mil. EUR zo strany štátneho rozpočtu ročne. Na druhej strane by však táto zmena priniesla **nárast nezamestnanosti o 660 ľudí (náklady štátu na podporu v nezamestnanosti zodpovedajú 1,7 mil. EUR)**, vyžadovala by si motorizáciu jednotlivých rajónov a optimalizáciu triediacich stredísk. Zvýšením motorizovaného doručovania by sa taktiež zvýšilo environmentálne zaťaženie. Prechod na doručovanie 6 z 10 dní by **výrazne znížil kvalitu služieb** pre obyvateľstvo, čo by najviac pocítili starší obyvatelia vo vzdialených oblastiach, kde je poštár často jediným pravidelným kontaktom so svetom.

Scenár 3:

Alternatívne využitie siete

USP na Slovensku má najväčšiu sieť pobočiek, čo v kombinácii s vysokými požiadavkami na kvalitu z hľadiska lehoty dodania ponúka priestor na využitie tohto aktíva na **zlepšenie sociálnej situácie hlavne vo vzdialených regiónoch**. Podobný scenár bol implementovaný v niektorých krajinách, ako napríklad USA, Japonsko, Írsko. Ide o využívanie širokej siete pracovníkov pre poskytnutie napr. socialne služby, podpora zdravotníctva, zber informácií ohľadom životnej situácii v regiónoch, socialné poradenstvo atď. Vzhľadom na rastúci trend starnutia populácie a prehlbovanie sociálnych rozdielov bude dôležitosť tohto druhu služieb v určitých oblastiach ešte výraznejšie rásť. Ide však o veľmi špecifické riešenia aplikovateľné v malých geografických oblastiach so špecifickými podmienkami.

Doručovací sieť

Zhrnutie a odporúčania

Odporúčania a potrebné kroky:

EÚ legislatíva neumožňuje priame redukcie frekvencie doručovania zákonom pod súčasnú hodnotu 5 dní v týždni. Umožňuje však určité výnimky v odôvodnených prípadoch, pričom takýto postup už bol implementovaný vo viacerých krajinách EÚ. Vyššie popísané dopady na FO, PO, ŠR a USP v zmysle zmiernenia požiadaviek na dostupnosť univerzálnej služby v zmysle frekvencie doručovania, závisia od zvoleného scenára. Špecifické kroky pre zvolený scenár sú:

Scenar 1: Zachovanie súčasného stavu

- Zachovanie súčasného stavu si nevyžaduje žiadne zmeny v nariadení, poštovej licencií ani iných platných poštových predpisoch. Avšak finančná záťaž už v súčasnosti presahuje možnosti kompenzácie bez potreby notifikácie EK a je teda otázne, ako bude možné vykryť túto stratu v budúcnosti.

Scenar 2: Redukcia regulačných požiadaviek

- Čl. 7 ods. 5 Požiadaviek na kvalitu US umožňuje znížiť frekvenciu doručovania v rámci US pre časť územia Slovenska, kde okolnosti a geografické podmienky sa považujú za výnimočné, resp. existuje možnosť obmedzenia jedného doručovania denne do domu alebo do priestorov FO alebo PO a zabezpečiť jedno doručovanie denne do príslušných zariadení.
- Identifikácia jednotlivých častí územia Slovenska, na ktoré sa výnimka uplatní, je povinnosťou USP.
- Následne je USP povinný identifikované časti územia doručiť RU, ktorý v súlade s čl. 7 bod 7 Požiadaviek na kvalitu tieto územia môže preskúmať a následne schváliť.
- Dňom schválenia identifikovaných častí územia Slovenska zo strany RU je možné znížiť frekvenciu doručovania v súlade s podmienkami stanovenými čl. 7 ods. 6 Požiadaviek na kvalitu (doručovať najmenej 2 x týždni v dňoch, ktoré nenasledujú po sebe, resp. ďalšími uvedenými spôsobmi).
- Zníženie frekvencie doručovania pre časť územia Slovenska bude vyžadovať vypracovanie podrobného plánu realizácie postupného prechodu doručovania z 5 dní v týždni na system 6 dní z 10, najmä v časti triedenia, motorizovaného doručovania a ľudských zdrojov, vrátane dopadu na nezamestnanosť z pohľadu financií, a rovnako aj publicity..

Scenar 3: Alternatívne využitie siete

- V prípade alternatívneho využívania siete SP, a.s. nie je potrebné meniť požiadavky na kvalitu z hľadiska frekvencie doručovania.
- Implementácia tohto scenára si vyžaduje vypracovanie stratégie poskytovania vybraných sociálnych a iných služieb USP v určitých geografických oblastiach, ktorá zahŕňa napríklad školenie a certifikáciu doručovateľov.

Analýza dopadov zrušenia výnimky US z DPH režimu

Základné informácie a analýza dopadov na štát a štátny rozpočet

- Z hľadiska DPH poskytuje SP, .a.s. tri druhy služieb:
 1. **Univerzálne poštové služby** a tiež dodanie tovaru, ktorý súvisí s poskytovanou univerzálnou službou, ktoré sú **oslobodené od DPH** v zmysle §28 Zákona č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o DPH“).
 2. **Finančne služby**, poskytované nebankovým subjektom, ktoré sú **oslobodené od DPH** podľa § 39 Zákona o DPH.
 3. **Ostatné služby**, na ktoré sa **uplatňuje DPH**.
- Veľká časť služieb spoločnosti SP, a. s., je oslobodená od DPH, a to buď ako univerzálne služby, alebo ako finančné služby. K 31.12.2020 predstavovali tržby za tieto služby oslobodené od DPH 226,5 mil. EUR, čo predstavuje 65% tržieb pošty.
- DPH na finančné služby je v kompetencii Ministerstva financií, a teda mimo kompetencií MDaV SR, resp. RÚ, a preto nasledujúca časť uvažuje len o možnosti zavedenia DPH z poskytovania služieb SP, a. s., na služby v rozsahu US. Finančné služby poskytované SP, a.s. budú teda oslobodené od DPH bez ohľadu na ich postavenie z pohľadu Poštovej licencie, prípadne rozsahu US.

Dopad uplatňovania DPH na vybrané univerzálne služby na štátny rozpočet:

- V **Tabuľke 12** sú uvedené odhadované dodatočné príjmy štátneho rozpočtu v závislosti od výšky DPH od 3% do 20% podľa finančných ukazovateľov z Výročnej správy SP, a.s. k 31.12.2020, pričom tieto neobsahujú informácie o koeficiente DPH, resp. postavení dodávateľov a odberateľov SP, a.s. z pohľadu DPH, a preto sa môže reálny dopad odlišovať.
- Podľa výsledkov SP, a. s., za rok 2020 by **dodatočné príjmy do ŠR** predstavovali **8,46 mil. EUR** za predpokladu, že počet zásielok by bol rovnaký a 20%-ná DPH by sa uplatňovala na všetky produkty v rozsahu US.
- Tento dodatočný príjem by však bol v konečnom dôsledku nižší, pretože odberatelia, ktorí sú platci DPH by si mohli túto dodatočne uhradenú DPH uplatniť voči svojej daňovej povinnosti. Z dôvodu nedostatku dát o odberateľoch SP, a.s. tento dopad nie je možné kvantifikovať.
- Ak by sa daň zaviedla len na poskytovanie niektorých vybraných US služieb, napr. len na listové zásielky alebo na balíky určitej hmotnostnej kategórie, dodatočný príjem do ŠR by bol nižší.

EÚ legislatíva

Podľa čl. 132 ods. 1 písm. a) Smernice Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty členské štáty oslobodzujú od dane z pridanej hodnoty “poskytovanie služieb a dodanie tovaru s nimi súvisiaceho, ktoré uskutočňujú verejné pošty, s výnimkou prepravy osôb a telekomunikačných služieb” Oslobodenie sa uskutočňuje vo verejnom záujme s cieľom chrániť niektorých užívateľov pred vyššími cenami poštových služieb.

Tabuľka 12 Modelovanie dopadu uplatňovania DPH na štátny rozpočet, tis. EUR

Sadzba DPH	DPH na výstupe	DPH na vstupe	Čistý príjem do ŠR
3%	4 981,45	4 324,46	656,99
5%	8 302,41	7 070,14	1 232,27
7%	11 623,38	9 713,19	1 910,19
10%	16 604,82	13 497,55	3 107,28
15%	24 907,24	19 366,04	5 541,19
20%	33 209,65	24 745,50	8 464,15

Zdroj: PwC Analýza na základe údajov Výročnej správy Slovenskej pošty, a.s.,

DPH

Analýza dopadov na obyvateľstvo a firmy

Dopad uplatňovania DPH na vybrané univerzálne služby na obyvateľstvo a firmy:

- Zavedenie dane na univerzálne služby by malo za následok nominálne zvýšenie ceny poštových služieb o sadzbu DPH. Reálny dopad nominálneho zvýšenia ceny na obyvateľstvo a firmy závisí najmä od ich postavenia ako platcov DPH, teda od ich možnosti započítať túto dodatočnú DPH oproti ich DPH daňovej povinnosti.
- **Významnú časť tržieb SP, a.s. tvoria FO a PO**, ktoré nie sú registrovanými platcami DPH, a preto si **nemôžu uplatniť nárok na DPH na vstupe**.
- Naopak spoločnosti, ktoré sú **platci DPH** by túto zmenu významne nevnímali, nakoľko by si dodatočne uhradenú DPH mohli započítať voči svojej daňovej povinnosti z titulu DPH. Naopak, možnosťou USP uplatniť si DPH na vstupe by došlo k určitému zníženiu nákladov, ktoré by sa mohlo premietnuť v zníženej základnej cene.
- Pre **inštitúcie verejného sektora**, ktoré predstavujú ďalší dôležitý segment zákazníkov, by prípadné zavedenie DPH na US znamenalo navýšenie ceny a nákladov štátneho rozpočtu, avšak zároveň by bolo kompenzované navýšením príjmu štátneho rozpočtu.
- Inštitúcie **finančného sektora**, ako významný odosielateľ, sú taktiež oslobodené od DPH z titulu poskytovania finančných služieb. Nominálny nárast cien o DPH by predstavoval reálne zvýšenie nákladov, keďže si finančné inštitúcie nemôžu započítať túto uhradenú DPH voči svojej daňovej povinnosti. Dopad tohto navýšenia cien o DPH by predstavovalo riziko z pohľadu konkurencieschopnosti SP, a.s., pričom odosielatelia by pravdepodobne reagovali tlakom na zníženie základnej ceny (a teda výnosov SP, a.s.), čiastočným prechodom ku konkurencii (poklesom početnosti) alebo tlakom na elektronizáciu komunikácie so svojimi zákazníkmi (poklesom početnosti).
- Zavedenie DPH na poskytovanie univerzálnych služieb by teda malo **najväčší dopad na obyvateľstvo**, buď priamo v prípade, že je občan priamo odosielateľom, alebo nepriamo, kedy by napríklad finančné inštitúcie navýšenie nákladov poštovného prenášali na obyvateľov zvýšením cien svojich služieb.
- Výnosy za US, ktoré nie sú predmetom DPH predstavujú 166 mil. EUR, a teda pri 20% sadzbe DPH by dodatočne DPH na US predstavovala 33,2 mil. EUR, (stĺpec *DPH na výstupe* v **Tabuľke 12**, ktorá by vznikla SP, a.s. v prípade zavedenia DPH režimu na US). Hoci by SP, a.s. aj po zavedení DPH na poskytovanie univerzálnych služieb zostala najdostupnejším a v mnohých prípadoch jediným poskytovateľom poštových služieb pre obyvateľstvo, takéto zvýšenie cien by ovplyvnilo finančnú a životnú situáciu najmä najzraniteľnejších skupín obyvateľstva, ako starší obyvatelia a obyvatelia vidieckych oblastí, ktorí často absentujú elektronickú alternatívu komunikácie z dôvodu nedostupnosti širokopásmového pripojenia alebo digitálnych zručností na využívanie alternatívnych komunikačných prostriedkov.

DPH

Analýza dopadov na USP

Dopad uplatňovania DPH na vybrané univerzálne služby na USP:

- Zavedenie DPH na niektoré služby v rozsahu US by mohlo negatívne ovplyvniť výnosy SP, a. s., keďže by to malo za následok nominálne zvýšenie cien s potenciálnym dopadom na početnosti a výnosy zásielok. Je zrejmé, že vplyv uplatnenia DPH by bol pre rôzne kategórie služieb v rozsahu US rôzny a závisel by od štruktúry zákazníkov a elasticity dopytu po jednotlivých produktoch, čo bolo podrobnejšie opísané v predchádzajúcich častiach analýzy zameranej na vyňatie určitých služieb z rozsahu US.
- K 31.12.2020 podľa Výročnej správy USP predstavovali náklady mimo mzdových a finančných nákladov 148,47 mil. EUR, ktoré v sebe potenciálne niesli neuplatnenú DPH na vstupe, ktoré predstavovali najmä prevádzkové náklady, obstaranie materiálu a tovaru, a investičné výdavky. Nie je známa presná výška neuplatnenej DPH, ale ak by všetky tieto náklady boli predmetom DPH, predstavovala by 24,7 mil. EUR (stĺpec *DPH na vstupe* v **Tabuľke 12**, ktorý v podstate uvádza náklad USP, ktorý momentálne vstupuje do ceny). Zrušením výnimky by si tento potenciálne mohla uplatniť, a teda aj znížiť základnú cenu služieb, alebo výsledok hospodárenia SP, a. s. by tak bol vyšší o 24,7 mil. EUR, za predpokladu, že by všetky tieto náklady v sebe niesli neuplatnenú DPH a že by nedošlo k zmene početností a výnosov.
- Prepočet DPH je veľmi komplexný z hľadiska vstupov aj predpokladov (napr. postavenie dodávateľov z pohľadu DPH povinností, zahraničných operácií a pod.), a preto presný vplyv na USP nie je možné odhadnúť.

Financovanie US

Legislatívny rámec

Východiskom súčasného modelu financovania US na SR je tzv. “Tretia poštová smernica” (Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 20. februára 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 97/67/ES s ohľadom na úplné dokončenie vnútorného trhu poštových služieb Spoločenstva), ktorá v Prílohe 1 stanovuje požiadavky na mechanizmus financovania nasledovne:

Čisté náklady na povinnosti univerzálnych služieb sa vypočítajú ako rozdiel medzi čistými nákladmi určeného poskytovateľa univerzálnych služieb, ktorý plní povinnosti univerzálnych služieb, a toho istého poskytovateľa, ktorý neplní povinnosti univerzálnych služieb.

Pri výpočte sa zohľadňujú všetky ostatné relevantné prvky vrátane všetkých nehmotných a trhových výhod, ktoré vzniknú poskytovateľovi poštových služieb určenému na poskytovanie univerzálnych služieb, nárok na primeraný zisk a stimulov spojených s nákladovou efektívnosťou. Náležitá pozornosť sa venuje správne posúdeniu nákladov, ktorým by sa určený poskytovateľ univerzálnych služieb mohol vyhnúť, ak by nemal žiadnu povinnosť univerzálnych služieb. Vo výpočte čistých nákladov by sa mali zohľadniť výhody, ktoré plynú poskytovateľovi univerzálnych služieb, vrátane nehmotných výhod.

V rámci náhrady alebo financovania čistých nákladov na povinnosti univerzálnych služieb sa môže vyžadovať, aby sa určeným poskytovateľom univerzálnych služieb nahrádzali tie služby, ktoré neposkytujú za komerčných podmienok. Keďže takáto náhrada zahŕňa finančné prevody, členské štáty musia zabezpečiť, aby sa uskutočňovali objektívnym, transparentným, nediskriminačným a primeraným spôsobom. To znamená, že prevody majú viesť, pokiaľ sa len dá, k čo najmenšiemu narušeniu hospodárskej súťaže a dopytu užívateľov. V súlade s pravidlami na ochranu hospodárskej súťaže musia byť kompenzácie prevyšujúce sumu 15 mil. EUR notifikované EÚ.

Financovanie • Poštový zákon stanovuje v paragrafoch 55 - 58 spôsob financovania US, správu Kompenzačného fondu, mechanizmus výpočtu príspevkov a spolufinancovanie štátom.

Výpočet ČNUS • Tretia smernica bola ďalej transponovaná do národného legislatívneho rámca Slovenskej republiky najmä vo forme Vyhlášky Poštového regulačného úradu z 2. februára 2012 63/2012 Z.z., ktorá detailne stanovuje metódu kalkulácie ČNUS v súlade s touto Smernicou.

- Táto metóda je používaná pre výpočet výšky kompenzácie ČNUS od roku 2013.
- Rovnaký, prípadne veľmi podobný spôsob kalkulácie ČNUS je využívaný taktiež napríklad v krajinách Chorvátsko, Nórsko, Česko, Poľsko a ďalšie.

Naša spoločnosť na tému financovania US vypracovala pre Ministerstvo dopravy a výstavby v roku 2017 detailnú správu Zhodnotenie súčasného modelu financovania univerzálnej poštovej služby a návrh možností jeho zmeny, ktorá komplexne rozoberá túto problematiku (dostupné napr. na <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/postove-sluzby-9/strategicke-dokumenty>)

Financovanie US

Súčasný stav financovania prostredníctvom kompenzačného fondu

Ako bolo bližšie definované na predchádzajúcej strane, prostriedky v kompenzačnom fonde sú využívané na financovanie neprimeranej finančnej záťaže, ktorú znáša SP, a.s. v dôsledku poskytovania univerzálnej služby. Neprimeraná finančná záťaž je časťou čistých nákladov univerzálnej služby po odpočítaní primeranej finančnej záťaže.

Definícia univerzálnej služby v SR vyplýva zo zákona č. 324/2011 Z.z. o poštových službách.

Poskytovanie US musí spĺňať **požiadavky na kvalitu stanovené RÚ**. Požiadavky na kvalitu stanovujú **lehotu prepravy zásielok, časovú a územnú dostupnosť prístupových miest** a tiež **spokojnosť zákazníkov a vybavovanie reklamácií**.

Z hľadiska poštových služieb zahŕňa univerzálna služba:

- Vybranie a distribúciu **poštových zásielok** (do 2 kg), **slepeckých zásielok, balíkov** (do 10 kg (20 kg v medzinárodnom poštovom styku), **doporučených zásielok, poistených zásielok** a **úradných zásielok**.
- Služby spojené so zapísanými zásielkami a vrátenie nájdenej zásielky odosielateľovi.

Poskytovatelia zameniteľných poštových služieb

Prispievajú do kompenzačného fondu podľa podielu na trhu, výšky neprimeranej záťaže a tržieb zo zameniteľných poštových služieb. Ich príspevok tvorí **3,01 tis. EUR**, čo znamená 0,0002% z celkových príjmov kompenzačného fondu za rok 2020.

Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Prispieva do kompenzačného fondu v prípade, že príspevky poštových podnikov nepokrývajú celú neprimeranú finančnú záťaž. Za rok 2020 bol príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 99,99% celkovej príjmov komp. fondu, resp. **13,89 mil. EUR**.

Kompenzačný fond

Fond združujúci príspevky určené na kompenzáciu neprimeranej finančnej záťaže

Regulačný Úrad

Zodpovedný za správu kompenzačného fondu, overenie výšky požadovanej kompenzácie a jej vyplatenie USP. Taktiež definuje požiadavky na kvalitu univerzálnej služby.

Slovenská pošta Ako poskytovateľ univerzálnej služby má nárok na kompenzáciu neprimeranej finančnej záťaže z poskytovania univerzálnej služby. Výpočet je vykonávaný na polročnej báze na vlastné náklady.

Zdroj: UPREKAPS. Správa o stave poskytovania univerzálnej služby a poštového platobného styku za rok 2020, máj 2020. Dostupné na: https://www.teleoff.gov.sk/data/files/49984_sprava-o-stave-us-2020.pdf

Financovanie US

Alternatívne dostupné metódy pre výpočet kompenzácie

Výpočet čistých nákladov US podľa metódy komerčného scenára je odporúčaný Európskym výborom pre poštovú reguláciu (CERP) a je v súlade s legislatívou EÚ (Poštové smernice). Kompenzácia slúži na pokrytie nákladov služieb, ktoré by komerčne **neboli poskytované v potrebnom rozsahu**.

Komerčný scenár (Commercial Approach)

Metóda pre výpočet čistých nákladov, ktorá je **v SR využívaná v súčasnosti**.

Výpočet čistých nákladov vyplýva z **porovnania aktuálnych výnosov a nákladov SP, a.s. a výnosov a nákladov v hypotetickom scenári, kedy by SP, a.s. nemala povinnosť poskytovať univerzálnu službu**.

Metóda komerčného scenára obsahuje detailné posúdenie správania SP, a.s. ako komerčného podniku. Hypotetický scenár zahŕňa posúdenie zmien v parametroch geografických podmienok, frekvencie doručovania, poskytovaných produktov a služieb, kvality služieb, hustoty siete pobočiek a v oblasti cenotvorby.

Čisté odbúratel'né náklady (Net avoidable costs)

Metóda výpočtu Čistých odbúratel'ných nákladov je základom pre metódu komerčného scenára, pretože umožňuje pohľad na prevádzku poštového podniku bez povinnosti poskytovať univerzálnu službu.

Rozdiel medzi komerčným scenárom je v **zložitosti a miere detailu očakávaného správania podniku bez povinnosti US.** V porovnaní s Komerčným scenárom metóda čistých odbúratel'ných nákladov **nezohľadňuje dopytové faktory.** V hypotetickom scenári je eliminovaná obsluha stratových oblastí, avšak nie je zohľadnená strata výnosov z daných oblastí. Rozdiel medzi aktuálnymi nákladmi a výnosmi a hypotetickým scenárom tak môže byť skreslený.

Metóda ocenenia vstupu na trh a metóda ziskovosti (Entry pricing a Profitability cost)

Metódy ocenenia vstupu na trh a ziskovosti porovnávajú **zisk poskytovateľa univerzálnej služby na monopolnom trhu a zisk v prípade liberalizácie trhu.**

Vzhľadom na liberalizáciu trhu s poštovými službami a platnú legislatívu v EÚ **nie sú tieto metódy v súčasnosti aplikovateľné.**

Financovanie US

Alternatívne možnosti financovania US

Prvá poštová smernica uvádza možnosť zriadenia kompenzačného fondu, ktorý spravuje orgán nezávislý od príjemcu finančných prostriedkov. V prípade zavedenia kompenzačného fondu môže členský štát stanoviť povinnosť príspevku do kompenzačného fondu. Kompenzačný fond a príspevky do kompenzačného fondu musia podliehať zásadám transparentnosti, nediskriminácie a primeranosti a prostriedky fondu môžu byť použité iba na financovanie služieb patriacich do rozsahu US. Financovanie je ďalej upravované v Tretej poštovej smernici, kde sa uvádza, že členské štáty môžu zabezpečiť financovanie US rôznymi spôsobmi, ktoré sú popísané nižšie.

Je nutné zdôrazniť, že akákoľvek zmena spôsobu financovania alebo jej úprava na území SR musí byť v súlade s právom EÚ a to z dôvodu pravidelného monitorovania a kontroly financovania US Európskou komisiou.

Financovanie prostredníctvom kompenzačného fondu

V súčasnosti používaný mechanizmus, v rámci ktorého je financovanie US zabezpečené prostredníctvom kompenzačného fondu. Príspevky do fondu sú rozdelené medzi poskytovateľov zameniteľných poštových služieb a financií zo štátneho rozpočtu. Bližší detail je popísaný na predchádzajúcich stranách tohto reportu (str. 44).

Bez financovania

Na základe právnych predpisov a príkladov niektorých členských krajín má štát, resp. relevantná inštitúcia možnosť nezaviesť žiaden mechanizmus, pričom by poskytovanie US bolo plne hradené užívateľmi na základe trhových podmienok a komerčných rozhodnutí vedenia poštových operátorov.

Financovanie prostredníctvom verejného obstarávania

Podľa smernice 97/67/ES o spoločných pravidlách rozvoja vnútorného trhu poštových služieb spoločenstva a zlepšovaní kvality služieb môžu členské štáty financovať poskytovanie US v súlade s platnými pravidlami a predpismi o verejnom obstarávaní prostriedkami zo štátneho rozpočtu.

Financovanie služieb vo verejnom záujme

Ďalšou možnosťou je zabezpečiť financovanie US vo forme náhrady za výkon vo verejnom záujme zo štátneho rozpočtu. Za služby vo verejnom záujme považujeme hospodárske činnosti, ktorých výsledkom je všeobecný prospech a ktoré by sa na trhu nevyskytovali bez intervencie štátu.

Iný mechanizmus

Európska legislatíva, konkrétne smernica 97/67/ES umožňuje členským štátom zabezpečiť poskytovanie US aj inými mechanizmami, ktoré sú v súlade so Zmluvou o fungovaní EÚ.

Financovanie US vo forme služieb vo verejnom záujme

Jednou zo spomenutých alternatívnych modelov financovania US a ďalších poštových služieb je mechanizmus financovania náhrady za výkony vo verejnom záujme (resp. **Úhrady výkonov vo verejnom záujme**). Z pohľadu regulácie je kľúčová právna úprava oblasti tzv. služieb všeobecného hospodárskeho záujmu.

Financovanie US prostredníctvom úhrady výkonov vo verejnom záujme umožňuje čl. 7 ods. 3 písm. a) smernice 97/67/ES. Tretia smernica 2008/6/ES z roku 2008 uvádza, že práve poštové služby všeobecného hospodárskeho záujmu sú v najväčšej miere oceňované koncovými užívateľmi, keďže sú dôležitým nástrojom komunikácie a výmeny informácií a prispievajú k sociálnym, hospodárskym a komunitárnym cieľom EÚ.

- Európska komisia definuje **služby všeobecného hospodárskeho záujmu** ako služby, ktoré podľa verejných orgánov členských štátov na národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni reprezentujú všeobecný záujem a ktoré preto podliehajú osobitným záväzkom služby vo verejnom záujme. Keďže tieto služby nie je možné presne vymedziť pre jednotlivé členské štáty, je ich definícia a označenie v kompetencií relevantných verejných inštitúcií. Zároveň ale platí, že **musia byť určené pre občanov alebo byť v záujme spoločnosti ako celku**.
- Primárne sa vzťahujú na hospodárske činnosti (ako napr. poskytovanie zdravotnej starostlivosti, podpora mobility a dopravy občanov, sociálne bývanie a pod.) a služby nehospodárskeho charakteru (ako napr. zabezpečenie výkonu trestov a pod.).
- **Služby nehospodárskeho charakteru nepodliehajú osobitnému právnemu predpisu EÚ** a nevzťahujú sa na ne ani pravidlá vnútorného trhu a hospodárskej súťaže.
- **Služby všeobecného hospodárskeho záujmu** teda môžeme definovať ako hospodárske činnosti, ktorých výsledkom je všeobecný verejný prospech a ktoré by sa na trhu nevyskytovali bez verejnej intervencie alebo by sa na trhu vyskytovali len za iných cenových alebo procesných podmienok.
- Ako bolo vyššie spomenuté členské štáty majú právomoc definovať služby vo verejnom záujme, ale zároveň jej jednotlivé kategórie podliehajú kontrole zo strany Európskej Komisie.

Služby vo verejnom záujme na Slovensku - prípadová štúdia

Príkladom financovania vybraných služieb vo verejnom záujme na Slovensku je zmluva o výkonoch vo verejnom záujme pri prevádzkovaní osobnej železničnej dopravy na vybraných dráhach. Zmluva sa uzatvára na základe právneho nároku podľa zákona č. 514/2009 Z.z. o doprave na dráhach v znení neskorších predpisov, par. 269 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1370/2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave medzi ZSSK a Ministerstvom dopravy a výstavby SR a jej predmetom je záväzok, ktorým sa ZSSK zaväzuje poskytnúť Slovenskej republike výkon dopravných služieb za určené ceny, ktoré by ZSSK z hľadiska svojich obchodných záujmov neposkytoval vôbec alebo neposkytoval v požadovanom rozsahu. Práve strata generovaná na týchto vybraných úsekoch je krytá Ministerstvom dopravy.

Sociálne produkty a služby vo verejnom záujme

Ministerstvo dopravy a výstavby SR je v súčasnosti v postavení prispievateľa do kompenzačného fondu, pričom jeho príspevok pokrýva takmer celú výšku kompenzácie čistých nákladov US. Príspevky poštových podnikov klesajú a sú z hľadiska ich výšky bezvýznamné.

Ilustratívny príklad zmeny spôsobu financovania US by viedol k zjednodušeniu procesu kompenzácie nákladov

Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Pri financovaní US formou úhrady za výkony vo verejnom záujme by **vystupovalo ministerstvo v pozícii objednávateľa**.

V súčasnosti vystupuje ministerstvo ako prispievateľ do kompenzačného fondu. Zmenou systému financovania by sa **ministerstvo podieľalo na rozhodovaní o rozsahu a kvalite US**.

Úhrada výkonov vo verejnom záujme

Regulačný Úrad

RÚ vystupuje ako nezávislý kontrolný orgán, ktorý **spolu s Ministerstvom dopravy a výstavby SR rozhoduje o rozsahu a kvalite US**.

Slovenská pošta

SP, a.s. by bol poskytovateľom US ako služby vo verejnom záujme.

Po zmene systému by vystupovala ako **prijímateľ úhrady priamo od Ministerstva dopravy a výstavby SR na základe zmluvy**.

Poskytovatelia zameniteľných poštových služieb

Po zmene spôsobu financovania by sa poštové podniky **nepodieľali na kompenzácii čistých nákladov US**.

Kompenzačný fond

Úhrada za výkony vo verejnom záujme na základe zmluvy plynie priamo od Ministerstva dopravy a výstavby poskytovateľovi US. **Kompenzačný fond nie je potrebný na správu príspevkov od poskytovateľov zameniteľných poštových služieb a Ministerstva dopravy a výstavby SR**.

Produkty US

Sociálne produkty a služby vo verejnom záujme

Podacia a doručovacia poštová sieť má strategicky dôležité postavenie pri riešení súčasných a budúcich spoločenských výziev. Napriek tomu častokrát nie je využívaná ako partner sociálneho rozvoja. Poštovní operátori môžu pre obyvateľov ponúknuť riešenia v oblastiach zdravotníctva, vzdelávania, sociálno-komunitných služieb, prístupu k verejnej správe, technológií a ďalších. Na základe štúdie Universal Post Union (UPU) až 79% poštových operátorov zo 113 respondentov už v súčasnosti ponúka istý typ sociálnych služieb a 59% z respondentov plánuje implementáciu nových sociálnych služieb implementovať v blízkej budúcnosti.*

Najlepšie svetové príklady ponúkajú návod akým spôsobom diverzifikovať produktové portfólio a inovovať poštovú sieť tak, aby jej využitím poštovní operátori a jednotlivé vlády bojovali proti chudobe a spoločenskej nerovnosti, a zároveň využili kapacity svojej siete (ktoré môžu byť uvoľnené napríklad z dôvodu poklesu objemov zásielok). Tieto návody a odporúčania zároveň ale nie je možné fixne aplikovať, keďže jednotlivé krajiny a lokálne komunity majú rôzne a mnohokrát jedinečné potreby.

Kľúčové závery z pohľadu poskytovateľa sociálnych služieb:

Je potrebné rozpoznať celkový benefit sociálnych služieb. Sociálne služby môžu generovať dodatočné výnosy pre poštových operátorov a zároveň zvyšujú pridanú hodnotu a výnosy súčasných produktov.

Poštovní operátori sú vo výhodnom postavení aby dokázali pomôcť obyvateľom s využívaním internetu a digitálnych služieb. Z následného efektu a zvýšenia dopytu môžu pošty benefitovať.

Analýza súčasných kapacít a využitia poštovej siete, poštových produktov, služieb a partnerstiev môže prispieť k detailnej definícii sociálnych služieb v jednotlivých regiónoch.

Pri tvorbe sociálnych služieb je potrebné aktívne komunikovať s relevantnými partnermi ako sú napr. verejné inštitúcie, lokálne úrady, mimovládne organizácie a súkromný sektor.

Sociálne služby sú plne závislé od ochoty, motivácie a tréningu zamestnancov, preto je potrebné jasne komunikovať ich prínosy. Zamestnanci by zároveň mali byť súčasťou ich tvorby.

Z hľadiska značky a dôvery medzi obyvateľmi je poskytovanie sociálnych služieb veľmi ľahko uchytiteľným marketingovým a komunikačným nástrojom pre poštové podniky.

* Zdroj: Universal Postal Union. *UPU Guide to Postal Social Services, 2021*

Produkty US

Sociálne produkty a služby vo verejnom záujme

Kľúčové závery z pohľadu verejných inštitúcií:

Investície do rozvoja poskytovateľov sociálnych služieb by mali byť súčasťou dlhodobých strategických plánov verejných inštitúcií ako aj mimovládnych organizácií.

Poskytovanie kvalitných sociálnych služieb vo verejnom záujme má výrazný vplyv budovanie dôvery vo verejné inštitúcie a služby obyvateľom.

Verejné inštitúcie by mali využívať vybudovanú poštovú sieť pri implementácii národných alebo lokálnych iniciatív, od zberu národných štatistík, volieb až po environmentálne témy cirkulárnej ekonomiky a odpadového hospodárstva. Práve poštovní operátori by mali hrať výraznú partnerskú rolu s verejnými inštitúciami pri ich realizácií a spracovaní.

Kľúčové závery z pohľadu obyvateľstva:

Hlavným benefitom poskytovaným obyvateľom je zvýšenie kvality života a spokojnosti.

Nové služby a produkty poskytované poštovými operátormi majú vplyv na tvorbu nových pracovných miest prípadne na udržanie súčasného počtu zamestnancov aj pri klesajúcom trhu US.

Z pohľadu najväčších výziev pre trvalú udržateľnosť do roku 2050 sú kľúčové boj proti chudobe a nerovnosti, starnutie populácie, prístupnosť služieb obyvateľom a obnova po dopade Covid-19. Práve pre tieto výzvy môžu byť sociálne služby vo verejnom záujme doplnkovými riešeniami.

Sociálne služby vo verejnom záujme

Vybrané príklady zo zahraničia

Zber/doručovanie medicínskeho materiálu a liekov

Krajiny: USA, Kostarika, Austrália

Aj napriek tomu, že poštovní operátori už aj dnes ponúkajú služby spojené s fyzickým a duševným zdravím, táto oblasť má veľký potenciál na ďalší rozvoj a využívanie poštovej infraštruktúry. Jedným z príkladov sú **USA** alebo **Austrália**, ktoré poskytujú služby poskytovateľom zdravotnej starostlivosti a to služby doručovania liekov vybraným skupinám obyvateľstva a zároveň zber liekov a med. materiálu po expirácií alebo pri nesprávnom predpise. Tieto služby znižujú viacero rizík spojených s predávkovaním liekmi, otravou liečivami alebo kontamináciou odpadov a životného prostredia. Elektronizácia predpisu zdravotníckeho materiálu otvára nové možnosti v podmienkach SR.

Kontrola obyvateľ'ov, domacností

Krajiny: Francúzsko, Japonsko

Vplyvom viacerých vplyvov ako napr. starnutie obyvateľstva alebo pandemická situácia mnohí poštovní operátori zaviedli sociálne služby pre vybrané skupiny obyvateľstva. **Japonská pošta** ponúka viaceré služby ako odloženie batožiny, predaj cestovných lístkov alebo najdôležitejšiu službu kontroly a socializácie pre starších obyvateľov. Starší obyvatelia, prípadne ich rodinní príslušníci ich môžu prihlásiť do tohto programu. V rámci neho zamestnanci pošty na mesačnej báze navštívia starších obyvateľov a prejdú si s nimi 10 základných otázok ohľadom ich zdravotného a duševného stavu. Na základe komunikácie zamestnanci pošty pošlú informáciu rodinným príslušníkom prípadne lokálnemu sociálnemu úradu. Aj na základe tejto služby má Japonská pošta vysoký level dôvery medzi obyvateľstvom.

Doručovanie tlače, učebníc a iných školských materiálov

Krajiny: Francúzsko, Katar, Kolumbia

Francúzska La Poste implementovala počas pandémie COVID-19 dve iniciatívy, ktoré sa sústredili na deti, ktoré nemajú prístup k online vzdelávacím materiálom. Prvá iniciatíva pomohla rozdať a doručiť náhradné a staršie školské počítače deťom v núdzi a druhá iniciatíva využila doručovaciu poštovú sieť na transport školských úloh, zadaní a učebníc bez nároku na platbu. Poštovní operátori v **Katari** a **Kolumbii** majú vytvorenú službu zberu kníh, učebníc a školských materiálov od verejnosti a ich doručenie do lokálnych knižníc alebo škôl.

Zber a recyklácia batérií

Krajiny: Čína, Maurícius

Služby zberu a recyklácie prispievajú k znižovaniu environmentálnej záťaže a podporujú cirkulárnu ekonomiku. Jedným z príkladov je **Macao, Čína**, kde sú zberné kontajnery súčasťou pobočiek Macao Post. Podobným príkladom je aj **Mauritius Post**, ktorá ponúka službu zberu a recyklácie batérií, starých alebo poškodených mobilných telefónov, obáliek a použitých podprseniek. Jednotlivé veci je možné doniesť na pobočky pošty kde sú vytvorené špeciálne recyklačné kontajnery.

Sociálne služby vo verejnom záujme

Vybrané príklady zo zahraničia

Podpora energetickej efektívnosti

Krajiny: Írsko

V **Írsku**, An Post ponúka službu poradenstva pri zlepšovaní energetickej efektívnosti domácnosti. Táto služba je úzko prepojená so snahou Írskej vlády naplniť stanovené kritéria znižovania skleníkových plynov cez poskytovanie úverov a dotácií na obnovu domácnosti. Vybrané pobočky An Post slúžia ako kontaktné miesta, kde je občanom poskytnuté odborné poradenstvo v rámci jednotlivých schém podpory a zamestnanci im poradia ako riešiť projekt obnovy od žiadosti až po ukončenie prác. An Post v rámci tohto nového produktu spolupracuje s energetickou spoločnosťou SSE Airtricity.

Sociálne služby vo verejnom záujme

Možnosti rozšírenia súčasných produktov poskytovateľa US

IOMO pracoviská, doplnenie služieb pre obyvateľov

SP, a.s. v súčasnosti poskytuje vo viac ako 100 mestách na Slovensku služby štátu a to platobný systém eKoloK a služby štátu IOMO (výpis z OR, výpis z LV, osvedčovanie dokumentov a iné). Na základe príkladov zo zahraničia by tieto služby mohli byť rozšírené aj o spracovanie žiadostí a následný výdaj dokladov (OP, pas, vodičský), zmenu trvalého/prechodného bydliska. Bezpečné doručenie dokumentov občanom by bol posledným krokom tejto služby.

Okrem poskytovania základných služieb štátu na priehradkách pôšt, sú príklady ako napr. Cyprus, Brazília alebo Tanzánia, kde pošty poskytujú dedikovaný priestor priamo štátnej správe a tým znižujú náklady občanov hlavne v rurálnych oblastiach.

Voľba poštou

Služba voľby prostredníctvom pošty predstavuje veľkú príležitosť pre poštových operátorov, využívajúc ich už vybudovanú podaciu a dodaciu sieť. Viac ako 40 krajín sveta* využilo poštové hlasovacie lístky počas posledných volieb a toto číslo ešte narástlo počas pandémie COVID-19. Poštovní operátori by zároveň mohli využiť inovatívne digitálne riešenia v tejto oblasti a implementovať systém e-voľby ako to je napríklad vo Švajčiarsku. Okrem samotného hlasovania by pošty mohli hrať zásadnú rolu aj pri registrácii voličov a bezpečnom doručení citlivých informácií. V súčasnosti je voľba poštou umožnená obyvateľom SR, ktorí sa počas volieb nachádzajú v zahraničí.

Zber štatistík, sčítanie obyvateľov

Pravidelný kontakt medzi poštovými doručovateľmi a verejnosťou ponúka príležitosť pre zber aktuálnych a detailných dát ohľadom kvality života obyvateľov, životného prostredia a ďalších. V rámci služby sčítania obyvateľov by poskytovateľ US mohol zabezpečiť tlač, distribúciu a doručovanie potrebných formulárov a zber štatistických údajov. Potenciálnym príkladom je aj dcérska spoločnosť La Post, Geoptis, ktorá ponúka geolokalizačné dáta a nadväzujúce služby cestného auditu, merania kvality mobilného signálu, kvality ovzdušia a ďalších parametrov vo francúzskych mestách, verejným a súkromným organizáciám.

Platba poplatkov, pokút

Služba by si vyžadovala vytvorenie a integráciu systému pre platenie a evidenciu pokút, prípadne iných poplatkov spojených s inštitúciami verejnej správy (polícia, daňový úrad, sociálna poisťovňa, školy, nemocnice a iné). V prípade pokút by sa jednalo o protikorupčné opatrenie. Praktickým príkladom je Grécko kde verejnosť môže na pošte uhradiť cestnú daň, daň z príjmu a sociálne odvody.

Budovanie infraštruktúry pre elektromobilitu

Dekarbonizácia dopravy je jedna z najväčších výziev poštových operátorov s ich veľkou motorizovanou flotilou. Okrem elektrifikácie vlastnej flotily by poštovní operátori mohli využiť svoju pobočkovú sieť na budovanie elektrických nabíjajúcich staníc, ktoré by boli dostupné pre verejnosť či už cez poplatok alebo v rámci národného projektu podporujúceho vodičov elektrických vozidiel. Slovenská pošta už v súčasnosti začala s budovaním nabíjajúcich staníc na vybraných pobočkách.

* Zdroj: Pew Research Center. *From voter registration to mail-in ballots, how do countries around the world run their elections?* Dostupné na: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/10/30/from-voter-registration-to-mail-in-ballots-how-do-countries-around-the-world-run-their-elections/>

Sociálne služby vo verejnom záujme

Klasifikácia / hodnotenie jednotlivých navrhovaných produktov

Názov produktu	Náročnosť legislatívnej úpravy	Ekonomický benefit pre USP / štát	Sociálny aspekt / benefit pre obyvateľstvo	Nákladovosť implementácie pre USP	US / SVVZ / komerčná služba	Odporúčanie zavedenia
Zber/doručenie medicínskeho materiálu a liekov					SVVZ	
Kontrola obyvateľov, domacností					SVVZ, komerčná služba	
Podpora energetickej efektívnosti					SVVZ, komerčná služba	
Zber a recyklácia batérií					SVVZ	
Doručovanie tlače, učebníc a iných školských materiálov					US, SVVZ	
IOM pracoviská, doplnenie služieb pre obyvateľov					SVVZ	
Voľba poštou					SVVZ	
Zber štatistík, sčítanie obyvateľov					SVVZ, komerčná služba	
Platba poplatkov, pokút					SVVZ	
Budovanie infraštruktúry pre elektromobilitu					SVVZ, komerčná služba	

vysoká úroveň

 -
 nízka úroveň

SVVZ - Služba vo verejnom záujme
US - Univerzálna služba

Obsahuje údaje, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva

Stratégia USP z pohľadu vlastníctva a integrácie činností

Vertikálna integrácia

Poštové podniky vo všeobecnosti prechádzajú náročným obdobím z dôvodov meniacich sa externých podmienok, poklesu dopytu, nárastu cien vstupov, či digitalizácie. Z tohto dôvodu sú nútené vyhľadávať a implementovať nové stratégie, či formy spolupráce tak, aby zostali konkurencieschopné a naďalej prinášali očakávané hospodárske benefity. Z pohľadu obchodnej stratégie je možné týmto výzvam čeliť spôsobom vertikálnej alebo horizontálnej integrácie.

Stratégia:

Vertikálna integrácia

Popis:

Zahŕňa **rozšírenie tradičných činností** ako podaj, preprava, triedenie, doručovanie o ďalšie interné **predĺženie produkčného reťazca** o aktivity ako napr. logistické služby a skladové služby, resp. predpokladajúc že samotnému podaju predchádzajú činnosti ako napr. tlač digitalizovaného obsahu, obáľkovanie a pod. Takýmito službami môžu byť aj ďalšie - spracovanie marketingového obsahu, priamy marketing a predaj, spracovanie digitalizovaného obsahu do tlačenej formy, archivácia.

Zhodnotenie v podmienkach SR:

USP disponuje sieťou a tiež know-how v oblastiach vhodných pre vertikálnu integráciu. Výzvy, ktorým však musí čeliť:

- Potreba vyšších investícií v prípade nových aktivít
- Vysoko konkurenčné prostredie a pomerne saturovaný trh obmedzujúce výnosnosť týchto produktov
- Nedostatočná vnútorná motivácia pristúpiť a implementovať náročnejšie strategické projekty, z pohľadu procesných zmien či regulovaného prostredia
- Administratívna náročnosť
- Schopnosti personálu efektívne manažovať široké portfólio heterogénnych služieb

Príklady: hybridná pošta, služby pre štát súvisiace s komunikáciou s občanom v tlačenej podobe, iné služby, ktoré taktiež môžu využívať široku pobočkovú sieť (napr. finančné, poisťovacie, telekomunikačné služby, maloobchod).

Medzinárodná pošta

Zvýšené objemy medzinárodných zásielok vytvárajú príležitosť ale aj riziká pre USP

Tok medzinárodných zásielok, e-commerce a zvyšovanie objemov zásielok zo zahraničia prináša príležitosť pre USO v prostredí klesajúceho objemu klasických poštových služieb. USO sa v oblasti medzinárodnej pošty nachádza vo vysoko konkurenčnom prostredí s prítomnosťou nadnárodných integrátorov. USO teda musí k tejto situácii pristupovať na 3 strategických úrovniach:

Cezhraničné výzvy mimo EÚ:

Nárast medzinárodného obchodu z krajín mimo EÚ prináša výzvy aj príležitosti v podobe:

- Nárast objemov zásielok
- Silne konkurenčné prostredie
- Globálni hráči a integrovaní dodávatelia
- Colné aspekty a manažment finančných tokov
- Vysoké požiadavky na kvalitu
- Schopnosť agilnej spolupráce medzi USP
- Elektronizácia a presnosť informácií o polohe zásielky
- Vysoké požiadavky na kvalitu stanovené konkurenčným prostredím presahujúcim rozsah plnenia stanovený regulačnými povinnosťami
- Prepojenie na medzinárodné systémy

Spolupráca a integrácia medzi USP v EÚ:

Na trhu medzinárodných zásielok prichádzajúcich z krajín mimo EÚ je kľúčová konkurenčná pozícia USP voči nadnárodným logistickým a zásielkovým spoločnostiam, ktorých činnosť a procesy doručovania zásielok nie sú limitované národnými hranicami. Preto hlavnými výzvami sú:

- Ponuka komplexných služieb priamo pri odosielaní zásielky v tretích krajinách
- Schopnosť garantovať komplexné služby pre kupujúcich
- Vysoká kvalita služieb z pohľadu rýchlosti doručenia a polohe doručovaného tovaru
- Cenová konkurencia
- Požiadavky na transparentnosť a nediskrimináciu voči spolupráci s rôznymi partnermi

Národný rozmer medzinárodného doručovania:

Napriek tomu, že sa jedná o najľahšie ovplyvniteľný faktor z pohľadu národného USP, aj táto “posledná míľa” medzinárodného doručovania prináša príležitosti aj výzvy:

- Rýchlosť doručenia
- Cenový aspekt
- Cherry-picking na úkor USP, kedy USP je povinný prepraviť “menej atraktívne zásielky” za priemernú cenu
- Výber cla
- Služby elektronickej správy
- Publicita
- Dostupnosť a presnosť informácií o polohe zásielky, odosielateľovi, atď.
- Konkurencia medzinárodných integrátorov s prepracovaným logistickým procesom a technológiami

Stratégia USP z pohľadu vlastníctva a integrácie činností

Horizontálna integrácia. Príklady zo zahraničia

Stratégia:

Popis:

Zhodnotenie v podmienkach Slovenska:

Horizontálna integrácia

Vstup na trh expresných služieb. Stratégia vychádza z možnosti a využitia tradičného poštového produkčného reťazca a know-how aj na iné služby iba s určitými modifikáciami (napr. vyzdbihnutie/zvoz zásielok od odosielateľa, frekvencia a spôsob doručovania).

Spojením s vertikálnou integráciou napr. logistických a skladovacích služieb môže osloviť atraktívny segment rastúceho balíkového doručovania a využiť tak voľné kapacity, prípadne pristúpiť k prepojeniu sietí najmä v riedko osídlených oblastiach.

USP disponuje sieťou a potrebným know-how, avšak táto stratégia prináša viaceré výzvy:

- Vysoko-konkurenčný trh s prítomnosťou zahraničných hráčov
- Možnosť vytvárať “na mieru ušité” produkty pre odosielateľov, aktívnu komunikáciu s potenciálnymi odosielateľmi (napr. e-shop) a predajnú stratégiu na získanie klienta
- Administratívne a regulačné obmedzenia, ktoré prinášajú obmedzenia v cenotvorbe a časovo predlžujú niektoré procesy
- Optimalizáciu procesov na vysokej úrovni vrátane technologických riešení
- Zlepšenie kvalitatívnych ukazovateľov

Vertikálna a horizontálna integrácia v zahraničí prebiehala dlhodobo fúziami alebo akvizíciami už dlhodobo, pričom hlavným motívom bola okamžitý prísun know-how, technológie, produkčného reťazca, aj zákazníkov.

Fúzie & akvizície: DHL a TNT

Medzi rokmi 1998 a 2002 Deutsche Post ako USP kúpil väčšinu v logistickej spoločnosti DHL a tiež v švajčiarskej spoločnosti Danzas v roku 1999. TPG v roku 1996 kúpilo austrálskeho poskytovateľa expresných služieb TNT.

Obe tieto spoločnosti aj v ďalších obdobiach kúpili menšie logistické a expresné spoločnosti s globálnou sieťou, čím sa stali globálnymi poskytovateľmi expresných a logistických služieb.

Aliancie a spolupráca: La Poste

Francúzsky USP La Poste nekúpila, ale vstúpila do aliance s Fedex. Následne tiež kúpila podiely v menších logistických spoločnostiach v Nemecku a vstúpila do spolupráce s ďalšími USP - Correos, Poste Italiane a Sweden Post.

Joint venture: PNL

V roku 2000 3 šandinávsky USP - dánska, švédska a nórska pošta spojili svoje cezhraničné balíkové služby do formy joint venture PNL (Pan Nordic Logistics). Do tohto JV neskôr vstúpila aj USP Litvy, Lotyšska a Estónska, pričom toto JV nemá vlastnú infraštruktúru, táto je stále vlastnená jednotlivými USP, avšak jej cieľom ako integrátora je byť hlavnou expresnou škandinávskou spoločnosťou.

Zdroj: Universal Postal Union. *UPU Guide to Postal Social Services, 2021*

Obsahuje údaje, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva

Stratégia USP z pohľadu vlastníctva a integrácie činností

“Internacionalizácia” resp. zintenzívnenie cezhraničných aktivít a vstup do medzinárodných dohôd

Historicky bolo poskytovanie poštových služieb najmä v rámci jedného štátu. Nárast medzinárodného obchodu, vrátane jednotného európskeho trhu, a s tým spojeného pohybu tovarov, rastú aj zahraničné príležitosti, rovnako ako aj konkurenčný tlak zo zahraničia. Pre USP vznikajú tieto na pozadí viacerých zmien, akou je horizontálna a vertikálna integrácia, globalizácia ekonomiky, vstup privátnych subjektov, privatizácie, rôzne fúzie a akvizície s cezhraničnou prítomnosťou a produkčným reťazcom, úspory z rozsahu atď.

Príklady rôznych foriem medzinárodnej spolupráce zahŕňajú:

Fúzie & akvizície pod USP

Britský USP Royal Mail - kúpil podiely v balíkových spoločnostiach v Nemecku, Francúzsku, Dánsku a Holandsku. TPG a Deutsche Post World Net kúpili rôzne podiely v menších zahraničných poštových, balíkových a logistických spoločnostiach.

La Poste prostredníctvom svojej pobočky GeoPost preniká na európske trhy kúpou menších expresných operátorov Post Denmark, Finland Post, Austria Post, Correos a CTT Correios vlastní rôzne menšie podiely v zahraničných subjektoch. Pri kúpe inej spoločnosti alebo jej časti je jednou z kľúčových otázka **financovania**. Pri kúpe podnikom vlastneným štátom je pomerne zložitá nájsť zdroje financovania, rovnako ako by sa mohol tento krok vnímať ako určitá forma zoštátnenia. V zahraničí sú podobné operácie často financované operáciami na burze cenných papierov, nakoľko tieto spoločnosti sú priamo kótované. V podmienkach SR by takáto operácia pravdepodobne nebola realizovateľná a mohla by byť vnímaná **ako určitá forma privatizácie**. Na druhej strane by bolo možné získať prostriedky emisiou dlhopisov, kedy by však bolo potrebné najskôr prijať dlhodobé ozdravné plány spoločnosti, resp. určitou formou rozčleniť spoločnosť napr. na ziskovú časť a stratovú časť, napr. z titulu plnenia povinností ÚS.

Alliance a Joint ventures

Národní poštovní operátori vytvárajú rôzne formy aliancií, dohôd o spolupráci, prípadne priamo cezhraničných joint-ventures od obdobia okolo roku 2000, pričom je možné predpokladať, že s nárastom medzinárodného obchodu budú tieto naďalej stúpať. Lídrmi v takto formalizovanej spolupráci sú napríklad Royal Mail, TPG, Singapore Post, China Post, La Poste, Fedex, Correos, Poste Italiane a Posten (Sweden), Pan Nordic Logistics - Post Danmark, Posten Norge, Finland Post a Baltic postal operators - Estonia Post, Latvia Post a Lithuania Post. Spolupráca prebieha na rôznych úrovniach od expresných a logistických služieb, až po využitie doručovacej siete partnera.

Stratégia USP z pohľadu vlastníctva a integrácie činností

“Internacionalizácia” resp. zintenzívnenie cezhraničných aktivít a vstup do medzinárodných dohôd

Odporúčania a potrebné kroky na Slovensku:

- Pre udržanie konkurencieschopnosti je jednoznačne potrebné aby USP na Slovensku **nasledoval strategické trendy v oblasti vertikálnej či horizontálnej integrácie a cezhraničnej spolupráce**, nakoľko SR je relatívne malá krajina s veľkou mierou medzinárodného obchodu, ktorý sa môže stať práve príležitosťou pre USP. Rovnako charakter slovenského priemyslu vyžaduje prepracované logistické služby, čo na druhej strane do krajiny priťahuje viaceré zahraničné logistické subjekty, ktoré môžu konkurovať USP.
- **Stratégia a financovanie nových projektov** je teda kľúčovou, pričom štát ako investor je schopný usmerňovať, resp. zvyšovať tlak na optimalizáciu nákladov, resp. nastavenie KPI, prípadne podpore pri medzinárodnej integrácii, tvorbe dohôd a pod.

Medzinárodná pošta

Cezhraničné výzvy mimo krajín EÚ a ich dopad v podmienkach USP

Východiskový stav

Hoci presné štatistické údaje ohľadom medzinárodných zásielok nie sú z rôznych dôvodov známe, vrátane neochoty najväčších určených prevádzkovateľov zverejniť informácie, ktoré považujú za citlivé z obchodného hľadiska na ostro konkurenčnom trhu e-obchodu, môžeme predpokladať, že rast objemu cezhraničných balíkov je podobný celkovému tempu rastu balíkov, ako uvádza IPU, t. j. +15,3% v roku 2020 (+21% rast príjmov z balíkov), a predpokladá sa, že tento nárast bude pokračovať, nakoľko reflektuje nákupné správanie zákazníkov.

Podľa posledného výskumu EK rast cezhraničného elektronického obchodu prekonal rast domácich trhov elektronického obchodu. Podľa odhadov spoločnosti McKinsey tvorili hodnoty globálnych cezhraničných B2C transakcií v roku 2020 takmer 30% globálneho predaja elektronického obchodu. Hlavnú rolu na tomto významnom trhu hrajú **odosielatelia zásielok v krajinách pôvodu tovaru**, ktorí robia rozhodnutie o ponúkaných doručovacích alternatívach pre svojich zákazníkov. Druhým významným faktorom je **zákazník**, ktorý robí svoje rozhodnutie o nákupe tovaru a výbere doručovateľa podľa **cenových a kvalitatívnych parametrov**, pričom hlavnú rolu zohráva **rýchlosť doručenia** a komplexnosť služieb (napr. **administratíva spojená s preclením a informácie o polohe zásielky**).

Konkurečné prostredie pre USP na tomto trhu predstavujú globálni integrovaní hráči, niektorí prepojení aj s inými európskymi USP (DHL, TNT, atď.), ktorí ponúkajú komplexné doručovacie a prepravné služby vrátane logistických služieb, založené na technologicky a procesne pokročilých integrovaných riešeniach. Z pohľadu EU krajín predstavuje medzinárodný tok tovaru súčasť obchodného reťazca, pričom prislúchajúce **clo** je významným príjmom EÚ. Krajina, v ktorej tovar vstupuje do colnej únie EÚ si ponecháva **25%** vybraného cla (**príjem štátneho rozpočtu**), čo má zabezpečiť pokrytie administratívnych nákladov a dôslednú kontrolu tovaru na vstupe do priestoru EÚ z finančných aj bezpečnostných dôvodov.

Objemy zásielok

- Kľúčový je **priamy kontakt a prítomnosť v mieste odosielateľa**, buď osobne (extraterritorial offices of exchange - ETOE) alebo prostredníctvom agenta.
- Bežnou praxou mnohých EÚ krajín je **priame obchodné zastúpenie**, prípadne obchodná diplomatická misia, ktorá spolupracuje na strategickej úrovni a zároveň prináša a komunikuje potenciálnemu klientovi svoju ponuku "šitú" na mieru z pohľadu ceny, reťazca, alternatív, logistických služieb, skladovacích služieb atď.
- Z pohľadu USP na SR ide o tému, v ktorej je potrebné **vytvoriť komplexnú stratégiu** tak, aby USP mohol konkurovať v danom prostredí.
- Národná regulácia je takmer irelevantná a dôležitou je skôr prítomnosť a viditeľnosť v zahraničí, s možnosťou ponúknuť komplexnú logistickú službu v rámci regiónu.
- Práve SR je pritom z pohľadu svojej pozície lokalizovaná uprostred stredoeurópskeho regiónu s dobrou prepojenosťou do ďalších 4 EÚ krajín, vrátane blízkosti na Balkán a mimo EÚ (konflikt na Ukrajine mení možnosti napojenia vnútrozemskej dopravy), avšak napríklad nevyťaženej letiska s cargo možnosťami.

Zdroj:

1. International Post Corporation, *Global Postal Industry Report 2021*.
2. European Commission. *International Postal Service, Remuneration and Regulation*.

Obsahuje údaje, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva

Medzinárodná pošta

Cezhraničné výzvy mimo krajín EÚ a ich dopad v podmienkach USP

Clo

- Tovar vstupujúci do EÚ je predmetom **colnej legislatívy**, ktorá je spravidla stanovená na EÚ úrovni, pričom krajiny sú povinné sa touto riadiť a implementovať ju do národnej legislatívy a kompetencií príslušných orgánov.
- USP na SR efektívne spolupracuje v rámci výberu cla s Ministerstvom financií a Colnou správou v spoločných pracoviskách spracujúcich vstupujúce zásielky do siete.
- **25% vybraného cla je následne príjmom štátneho rozpočtu**, čo by malo byť jedným zo stimulov pre štát zabezpečiť optimalné fungovanie spoluprácu medzi sektormi (doprava, finančná správa, hospodárska diplomacia a.i.).
- Z pohľadu zákazníka je však clo a jeho úhrada negatívne vnímanou povinnosťou, ktorej objem vzrástol spolu so zrušením výnimky na zásielky nízkej hodnoty od roku 2021 (pod 22 EUR).
- Práve preto je potrebné, aby USP zefektívnil proces colného konania v rámci interných procesov a technológií tak, aby **zabezpečil čo najplynulejší priebeh pre zákazníka** nakoľko negatívna skúsenosť môže zmeniť túto príležitosť na zdroj reputačného rizika. Nevyhnutnou súčasťou je príslušnosť k medzinárodným platformám ako PDDP (postal delivery duty paid), vrátane technologického a systémového vybavenia.

Cezhraničná spolupráca a integrácia procesov

- Ako už bolo spomenuté, medzinárodné zásielky, ich preprava a doručovanie predstavuje **komplexný proces vo vysoko konkurenčných podmienkach**. Napriek určitej regulácii zo strany EÚ a UPU, základný a zásadný sa týka dodržiavania zásad transparentnosti a nediskriminácie, a teda USP by mal svoje služby “poslednej míle” poskytovať na základe nediskriminačných podmienok.
- Konkurencia, najmä z oblasti globálnych integrátorov, v tejto oblasti však funguje ako “jedna” nadnárodná spoločnosť so zjednotenými systémami a procesmi. Na to, aby jednotliví národní USP boli schopní konkurovať takémuto prostrediu v oblasti medzinárodných poštových služieb, je nevyhnutné, aby podobným spôsobom **kooperovali minimálne na regionálnej úrovni**.
- Tak ako bolo popísané aj v časti o Vertikálnej a horizontálnej integrácii, forma kooperácie medzi USP môže byť rôzna. Je však nevyhnutné, aby USP k takejto spolupráci pristúpili, či už v rámci výmeny **fyzických tokov zásielok** (urýchľujúci tok zásielok), alebo v rámci spolupráce **systémovej integrácie** (urýchľujúce napr. sledovanie polohy zásielky alebo colné konanie). Toto si vyžaduje technologickú vybavenosť vrátane napr. skenerov čiarových kódov, optimalizáciu procesov atď.

Medzinárodná pošta

Cezhraničné výzvy mimo krajín EÚ a ich dopad v podmienkach USP

Komplexnosť logistických služieb a USP v EÚ a v rámci regiónu

- Súčasný trend smeruje k **tvorbe veľkých logistických centier** v blízkosti hlavných dopravných tepien (prístavy, železnice, letiská), v rámci ktorých doručovatelia poskytujú komplexné služby vrátane skladovania.
- Odosielatelia z krajín mimo EÚ odosielajú produkty v hromadných “veľkých balíkoch” z dôvodu úspory nákladov, a tieto sú následne na území EÚ rozdistribúvané, resp. rozbalené do menších zásielok konečnému adresátovi. Krajina, v ktorej prebieha tento proces sa tak stáva **miestom colného konania** a 25% z vybraného cla je tak príjmom jej štátneho rozpočtu, aj keď zásielky smerujú do iných krajín EÚ. Uvedené motivuje národné vlády stimulovať medzinárodný tok tovaru a zásielok cez svoje územie.
- V rámci regiónu strednej a východnej Európy taktiež dochádza k takýmto snahám napr. v Poľsku, Česku, Maďarsku aj Rakúsku. Napríklad Česká pošta vybuďovala a spúšťa nový Ostrava Airport Multimodal Hub, ktorý je napojený na letiskovú, diaľničnú a vlakovú sieť a má primárne prijímať zásielky z Ázie, ktoré ďalej smerujú do celej EÚ. Česká pošta plánuje v tomto hube ponúkať komplexné logistické, triediace, skladovacie a baliace služby. Podobná stratégia sa postupne objavuje aj v ostatných krajinách regiónu, čím sa USP stávajú konkurentmi globálnych hráčov.

Možnosti a riziká USP v rámci Slovenska:

- Poloha SR prináša príležitosti aj riziká. Na jednej strane na relatívne malom okruhu je možné vstúpiť a zásielky distribuovať do 4 ďalších národných sietí, vrátane možnosti priameho cargo napojenia na medzinárodné letisko v Bratislave, ktoré by mohlo cenovo a nákladovo konkurovať rakúskym letiskám, cez ktoré prúdi veľký objem zásielok. Navyše po suchozemskej ceste je SR možným vstupným bodom do EÚ pre železničnú a kamiónovú dopravu.
- Hranica s Ukrajinou však vzhľadom na prebiehajúci vojnový konflikt zmenila túto príležitosť na riziko a alternatívnou cestou sa tak stáva lodná preprava po Dunaji, pričom však existujúcu prístav predstavuje konkurenčnú výhodu oproti projektu Českej Pošty.

Medzinárodná pošta

Spolupráca a integrácia medzi USP v EÚ

E-commerce a jeho podpora v medzi krajinami EÚ:

EÚ vo veľkej miere podporuje online obchod v rámci s cieľom zvýšiť konkurenčné prostredie. V rámci tejto snahy je následne potreba doručenia tovaru medzi krajinami, pričom EÚ v rámci optiky jednotného trhu považuje vysoké náklady na doručenie za prekážku rastu e-commerce.

V roku 2018 vstúpilo do platnosti Nariadenie EP a Rady č. 2018/644 o službách cezhraničného dodávania balíkov. V rámci tohto Nariadenia sú monitorované:

- Sadzby za dodávanie kusových balíkov podľa príslušných kategórií USP a iných doručovateľov
- Transparentnosť cenotvorby cezhraničného doručovania v rámci EÚ
- Dostupnosť informácií, pričom na stránke* je verejne dostupná kalkulačka rôznych ponúkaných alternatív doručenia medzi jednotlivými krajinami rôznymi operátormi
- V prípade podozrenia zo zneužívania dominantného postavenia, neodôvodnene vysokých cien alebo netransparentnosti cenotvorby pristúpi Komisia k prešetrovaniu

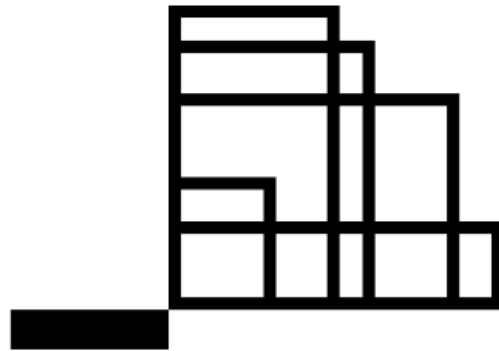
USP teda pôsobí na konkurenčnom trhu, kde cenotvorba a podmienky dodania podliehajú monitoringu a zásadám nediskriminácie a transparentnosti. Akékoľvek dohody o spolupráci musia byť v súlade s týmito zásadami a môžu umožniť zlepšenie pozície USP skôr v oblasti zefektívnenia procesov, rýchlosti dodania a zvýšenia objemov.

Národný rozmer medzinárodného doručovania - “posledná míľa” :

USP nesie primárnu zodpovednosť za dodržiavanie kvalitatívnych požiadaviek stanovených regulačným rámcom:

- V prípade nedodržania sa uplatňujú rôzne penalizačné schémy a taktiež klesá konkurenčná pozícia vnímaná adresátom, ktorí je väčšinou “objednávateľom” doručovacej služby pri nákupe
- Pre zachovanie konkurenčnej pozície oproti integrovaným dodávateľom je preto kľúčovou efektívne nastavenie kvalitatívnych parametrov a z nich vyplývajúcich lehôt dodania
- Znížením kvalitatívnych požiadaviek, prípadne lehôt dodania a frekvencie doručovania by došlo k faktickému zníženiu kvality
- Pre adresáta sú kľúčové okrem **ceny aj lehoty dodania a informácie o polohe zásielky**, ktoré závisia od spolupráce, efektívnej komunikácie, technológií na sledovania zásielky, informácií o sledovaní zásielky v rámci integrovaných systémov. Z tohto pohľadu je pre USP kľúčová medzinárodná výmena, zapojenie sa do systémov a ich efektívna komunikácia odosielateľovi a prijímateľovi tak, aby sa regulačných povinností stala konkurenčná výhoda.
- USP nesie nevýhodu regulovaných cien, kedy prísne sledovaná nákladová orientácia vychádza z priemerných nákladov. USP je následne povinný za tieto priemerné ceny doručovať aj do neekonomických oblastí za priemerné ceny, resp. nie je schopný diferencovať cenu podľa iných ako hmotnostných kategórií. V praxi tak dochádza k určitému cherry-pickingu, kedy aj v rámci medzinárodnej pošty sa do siete USP dostávajú objemnejšie balíky, prípadne balíky smerujúce do vidieckych oblastí.

* Zdroj: European Commission. Find the best price for your EU parcel delivery. Dostupné na: https://ec.europa.eu/growth/sectors/postal-services/parcel-delivery-eu/find-best-price-your-eu-parcel-delivery_en

pwc

© 2022 PwC. All rights reserved. Not for further distribution without the permission of PwC. “PwC” refers to the network of member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL), or, as the context requires, individual member firms of the PwC network. Each member firm is a separate legal entity and does not act as agent of PwCIL or any other member firm. PwCIL does not provide any services to clients. PwCIL is not responsible or liable for the acts or omissions of any of its member firms nor can it control the exercise of their professional judgment or bind them in any way. No member firm is responsible or liable for the acts or omissions of any other member firm nor can it control the exercise of another member firm’s professional judgment or bind another member firm or PwCIL in any way.